

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

Πάμε Εκκλησία

"ΠΑΜΕ ΕΚΚΛΗΣΙΑ"

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ-

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Δρ. Στέλιος Πελασγός

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΟΣ-

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Χρήστος Γουσίδης

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Αρχιμ. Δαμασκηνός Κιαμέτης,

Πρωτοσύγκελλος Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ: Αρχιμ. Μάξιμος Παπαϊωάννου, Ηλίας Λιαμής,

Κερασία Αλεξίου-Βέη, Μαρία-Ελένη Γιατρούνη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΔΟΜΗ Ο.Ε.

© Copyright: ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ και

Στυλιανός Κατσαούνης (Πελασγός)

Ι. Μ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ: ΜΕΛΙΣΣΙΑΤΙΚΑ Τ.Θ. 1308 - 380 01 ΒΟΛΟΣ

ΤΗΛ.: 24210 93500, FAX.: 24210 67903

SITE: <http://www.imd.gr>

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

Πάμε
εκκλήσια

ΒΟΛΟΣ 2012

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Άγαπητό μου παιδί,

Εἶσαι Ὁρθόδοξος Χριστιανός.

Πίσω ἀπό αὐτές τίς δύο λέξεις, κρύβεται ἓνας δρόμος, πού ξεκινάει ἀπό τή γῆ καί τερματίζεται στόν οὐρανό.

Τόν δρόμο αὐτό τόν ἀνοιξε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός μας. Σκοπός Του ἦταν, εἶναι καί θά εἶναι, νά μπορέσει ὁ κάθε ἄνθρωπος νά ἀπαλλαγῆ ἀπό τά πάθη καί τίς ἀδυναμίες του, νά γεμίσει μέ χαρά καί ἀγάπη τή ζωή του καί νά ὀδηγηθεῖ μέ ἀσφάλεια στήν οὐράνια βασιλεία Του.

Ὁ δικός σου δρόμος ξεκίνησε ἀπό τή στιγμή τῆς βάπτισής σου. Ἄνοιγεται μπροστά σου ὅλο φῶς καί ἐλπίδα καί περιμένει νά τόν περπατήσεις μέ ἀποσκευές τήν πίστη σου στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί τή διάθεσή σου νά πολεμήσεις μέ ὅλη σου τή δύναμη τήν ἀμαρτία πού θά συναντήσεις γύρω σου καί μέσα σου. Στό τέλος του, σέ περιμένει μιά μεγάλη ἀγκαλιά, ἡ ἀγκαλιά τοῦ ἴδιου του Θεοῦ μας, πού ἀπό τήν πρώτη στιγμή πού γεννήθηκες, σέ παρακολουθεῖ καί, κάθε φορά πού ἐσύ τόν καλεῖς καί ἀφήνεις στά χέρια Του τήν πορεία τῆς ζωῆς σου, σέ φροντίζει καί σέ προστατεύει.

Γιά παρατήρησε! Κάθε δρόμος στήν πόλη καί στή γειτονιά μας εἶναι γεμάτος πινακίδες μέ σημάδια, πού μᾶς καθοδηγοῦν ἢ μᾶς προειδοποιοῦν γιά κινδύνους. Ἔτσι καί τά σημάδια στό δρόμο τῆς πίστεως εἶναι ἡ διδασκαλία καί ἡ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, πού μᾶς ἄφησαν οἱ Ἅγιοι Πατέρες μας.

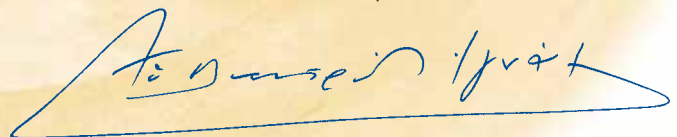
Κάποια ἀπό τά σημάδια αὐτά θά σοῦ φανερώσει καί αὐτό τό βιβλίο. Σημάδια, πού, ἂν τά ἀκολουθήσεις, δέ θά νιώσεις ποτέ οὔτε μοναξιά, οὔτε ἀπελπισία. Δέν ἀρκεῖ ὅμως νά τά μάθεις μόνο μέ τό μυαλό σου. Γιά νά καταλάβεις πόσο πολύτιμος θησαυρός εἶναι, πρέπει νά ἀγαπήσεις τά σημάδια αὐτά μέ ὅλη σου τήν καρδιά καί νά ἀγωνιστεῖς νά τά ἐφαρμόζεις ὅσο μπορεῖς, τήν κάθε μέρα καί τήν κάθε ὥρα τῆς ζωῆς σου.

Τό βιβλίο αὐτό γράφτηκε μέ πολλή ἀγάπη καί πολλή προσοχή. Μέσα σ' αὐτό, θ' ἀκούσεις παιδιά τῆς ἡλικίας σου νά σοῦ μιλοῦν, ὅπως μιλάς μέ τούς φίλους σου καί νά κάνουν ἐρωτήσεις, πού κι ἐσύ πολλές φορές ἔκανες πρὸς τούς γονεῖς καί τούς δασκάλους σου. Μαζί τους μπορεῖ νά πάρεις ἀπαντήσεις γιά πολλά, ἀλλά μπορεῖ καί νά σοῦ γεννηθοῦν ἀπορίες γιά ἀκόμη περισσότερα. Γι' αὐτό, ἔχει μεγάλη σημασία νά μή σταματᾷς ποτέ νά ρωτᾷς. Πρέπει νά ξέρεις, πῶς κάθε βιβλίο, ὅσο καλογραμμένο καί νά εἶναι, δέν μπορεῖ νά τά πεῖ ὅλα. Ἔτσι συμβαίνει καί μ' αὐτό τό βιβλίο. Δέν ἀπαντᾷ σέ ὅλα, ἀλλά, κάθε φορά, πού θά τό παίρνεις μαζί σου στό κατηχητικό, θά σοῦ δίνει ἀφορμές γιά πολλές συζητήσεις, ἀλλά καί παιχνίδι μέ τόν κατηχητή σου καί τά ἄλλα κατηχητόπουλα.

Σ' ἀφῆνῶ τώρα νά τό ξεφυλλίσεις. Σοῦ εὐχομαι μέ ὅλη μου τήν καρδιά νά σέ βοηθήσει στή δική σου πορεία. Καί νά θυμᾷσαι: Δέν βαδίζεις, οὔτε μόνος, οὔτε μόνη. Σέ συντροφεύει ἡ ἀγάπη ὄλων των Ἁγίων μας, ιδιαίτερα του Ἁγίου ἢ τῆς Ἁγίας, πού ἔχεις τό ἴδιο ὄνομα, ἡ ἀγάπη τῆς Παναγίας μας, ἀλλά, πάνω ἀπ' ὅλα, ἡ ἀγάπη τοῦ ἴδιου τοῦ Χριστοῦ μας. Εἶναι Αὐτός, πού κάθε στιγμή, χτυπᾷ τήν πόρτα τῆς ψυχῆς σου. Ἄνοιξε Του καί ἄφησέ Τον νά σέ κάνει ἓνα χαρούμενο μέλος τῆς μεγάλης Του οικογένειας: Τῆς Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Μέ πολλή πατρική ἀγάπη

Ὁ Ἐπίσκοπός σου

† ὁ Δημητριάδος Ἰγνάτιος

Δρ. Στέλιος Πελασγός www.storytelling.gr

Είναι ιστορητής (επαγγελματίας παραμυθάς), συγγραφέας και παιδαγωγός. Έχει ξεκινήσει στην Ελλάδα την αναβίωση της τέχνης της προφορικής λογοτεχνίας και αφήγησης. Ταξιδεύει σε όλη την Ελλάδα και την Ευρώπη δίνοντας παραστάσεις αφήγησης για μεγάλους ή παιδιά και διδάσκοντας την αρχαία τέχνη του. Έχει εκδώσει πολλά βιβλία, έχει δημιουργήσει εκπαιδευτικά προγράμματα για ελλαδικούς οργανισμούς και τα σχολεία της Κύπρου και είναι διευθυντής δύο διεθνών φεστιβάλ λόγου. Μεγάλο μέρος του έργου του αφιερώνεται σε ανθρώπους με ανάγκες (άτομα με νοητική υστέρηση, αναπηρίες, φυλακισμένους, πρώην εξαρτημένους, γέροντες και γερόντισσες). Ως συνεργάτης του γραφείου νεότητας της Ι.Μ.Δ βοηθά στη λειτουργία των Κατηχητικών Σχολείων και εμπνέει τρία παιδαγωγικά εργαστήρια για γονείς και νέα ζευγάρια. Ζει με την οικογένειά του πότε σε μια ρεματιά του Πηλίου, πότε σε μια γειτονίτσα του Βόλου.

Χρήστος Γουσίδης www.gousids.gr

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και ζει ακόμα εκεί με την οικογένειά του. Ωστόσο, χρειάστηκε να φύγει αρκετές φορές μέχρι τώρα. Σπούδασε γραφιστική κι εικονογράφηση στην Αθήνα, μαθαίνοντας σχέδιο και χρώμα ως μέσα οπτικής επικοινωνίας. Μετά πήγε στο Kent Institute of Art and Design για καλές τέχνες και κατόπιν στο Glasgow School of Art, όπου έκανε μια έρευνα σχετική με την παραδοσιακή και τη σύγχρονη τέχνη και πώς αυτές μπορούν να συνδυαστούν.

Έχει κάνει τρεις ατομικές εκθέσεις ζωγραφικής κι έχει εικονογραφήσει πολλά βιβλία, μεταξύ των οποίων αναφέρουμε επιλεκτικά τα σχολικά: Θρησκευτικά Δ' δημοτικού (Ελλάδα) και τα Αρχαία Ελληνικά Α' γυμνασίου (Κύπρος), τα παιδικά: «Το πρώτο Πάσχα» και την «Βίβλο για παιδιά και για μεγάλους»: «Φως», του π. Κάλλιστου Ware και «Συζυγία» (ε' έκδοση). π. Φ. Φάρος και π. Στ. Κοφινάς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η Ορθοδοξία στον κόσμο	9
Ο Σταυρός (Α' Μέρος)	14
Ο Σταυρός (Β' Μέρος)	21
Προσφωνήσεις και χαιρετισμοί	25
Η είσοδος στην Εκκλησία - Το κεριό	31
Η προσκύνηση των Εικόνων (Α' Μέρος)	35
Η προσκύνηση των Εικόνων (Β' Μέρος)	39
Εικόνες τέμπλου - Ιερά Λείψανα	44
Το προσωπικό του Ναού	48
Τι υπάρχει μέσα στο Ναό	52
Ιερό Βήμα (Α' Μέρος)	57
Ιερό Βήμα (Β' Μέρος)	60
Τα άμφια του Ιερέα	63
Η αγιογράφηση του Ναού (Α' Μέρος)	69
Η αγιογράφηση του Ναού (Β' Μέρος)	72
Η Λογική Λατρεία	76
Πώς συμμετέχω στη Θεία Λειτουργία (Α' Μέρος)	80
Πώς συμμετέχω στη Θεία Λειτουργία (Β' Μέρος)	84
Πώς προετοιμάζομαι για τη Θεία Λειτουργία	88
Πώς μεταλαμβάνουμε	91
Φτιάξε ένα Ναό	97

Σημείωση: Για πολλά από τα θέματα που θα διαβάσετε σ' αυτό το βιβλίο (Θεία Κοινωνία, Εξομολόγηση κ.α.) έχουμε μιλήσει αναλυτικότερα στο περσινό κατηχητικό βοήθημα «Τα Μυστήρια της Εκκλησίας μας». Σας προτρέπουμε να το χρησιμοποιήσετε παράλληλα, όπου και όταν το κρίνετε απαραίτητο.

Μάθημα 1ο

Η Ορθοδοξία στον κόσμο

Το Κινεζούλι εμφανίστηκε σαν ένα κίτρινο πουλάκι στη γειτονιά. Ένα κοριτσάκι με σκιστά ματάκια, λιγομίλητο, μαζεμένο. Τα παιδιά το πήραν υπό την προστασία τους, σαν να ήταν ορφανό γατάκι.

Το μάθαιναν διάφορα πράγματα και ένιωθαν πολύ περήφανα. Δεν ήξεραν τι τα περιμένει! Πόσα από αυτά που ήξεραν γκρεμίστηκαν με ένα απλό «γιατί;» ή ένα «δεν καταλαβαίνω» και έπρεπε να ψάξουν, να ρωτήσουν, να ξαναμάθουν, για να μπορούν να εξηγήσουν.

Η Λί, το Κινεζού-Λι, όπως το έλεγαν χαϊδευτικά τα παιδιά (για να έχει νόημα και για αυτά το όνομά της) είχε και δεύτερο όνομα. Την έλεγαν Λί στα κινέζικα αλλά και Λυ (με ύψιλον) στα ελληνικά, από το χριστιανικό της όνομα, το «Λυδία». Γιατί η Λι ήταν χριστιανή ορθόδοξη, βαπτισμένη, με Έλληνα πατέρα και Κινέζα μητέρα. Για να δείχνει την διπλή της καταγωγή είχε βαφτιστεί Λυδία, επειδή μπορούσε να γίνει το όνομά της χαϊδευτικά Λι και να ακούγεται σαν κινέζικο, αλλά και για να τιμήσουν την μνήμη της Αγίας Λυδίας, της πρώτης γυναίκας που βαπτίστηκε χριστιανή στην Ευρώπη. Μιλούσε με λίγη δυσκολία τα ελληνικά και δυσκολευόταν με το ρο, γιατί στα κινέζικα δεν υπάρχει.

- Καλημέλα παιδιά, έλεγε.

Ή αντίθετα:

- Καγρημέγρα παιδιά.

Ο Θανάσης και η Κωνσταντίνα δεν την κορόιδευαν. Την είχαν κατασυμπαθήσει. Η Λι/Λυδία φιλοξενούνταν από τον παππού και τη γιαγιά με τους γονείς της. Γιατί ήταν ξαδελφούλα τους, ο πατέρας της ήταν ο θείος Ευάγγελος. Έμειναν στην Κίνα από τότε που γεννήθηκε και δεν είχαν καταφέρει να έρθουν στην Ελλάδα. Τώρα όμως που έστρωσε η ζωή τους και ξεπετάχτηκε η Λι, θα έρχονται συχνά· έτσι υποσχέθηκαν.

Το Σάββατο η Κωνσταντίνα πήρε μαζί της την Λι στο κατηχητικό. Εκείνη ήταν ενθουσιασμένη! Στη μικρή πόλη της Κίνας, όπου ζούσαν, δεν είχε ορθόδοξο Ναό και τις λειτουργίες τις είχε δει μόνο στην τηλεόραση. Ε, σκεφτείτε πόσο ακόμα πιο σπάνιο της φαινόταν το κατηχητικό!

- Καλημέλα, είπε με χαρά, και όλα τα παιδιά γέλασαν, μα δεν την ένοιαζε.
- Αυτή είναι η ξαδελφούλα μου η Λυδία, τη σύστησε η Κωνσταντίνα.
- Καλωσήρθες Λυδία, είπε η κυρία Αντιγόνη, η κατηχήτρια.
- Μα είναι κινέζικο όνομα αυτό, κυρία; Επιτρέπεται να έρχονται τα Κινεζάκια στο κατηχητικό; Ρώτησε η Κατερίνα, που όλο ρωτούσε τι επιτρέπεται και τι δεν επιτρέπεται.
- Η Λυδία είναι βαπτισμένη. Χριστιανή όσο και συ, αρπάχτηκε η Κωνσταντίνα.
- Δεν είναι μόνο οι Έλληνες χριστιανοί ορθόδοξοι. Η Ορθοδοξία έχει απλωθεί σε όλο τον κόσμο, αφού ο Κύριος είπε στους μαθητές Του: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη...».

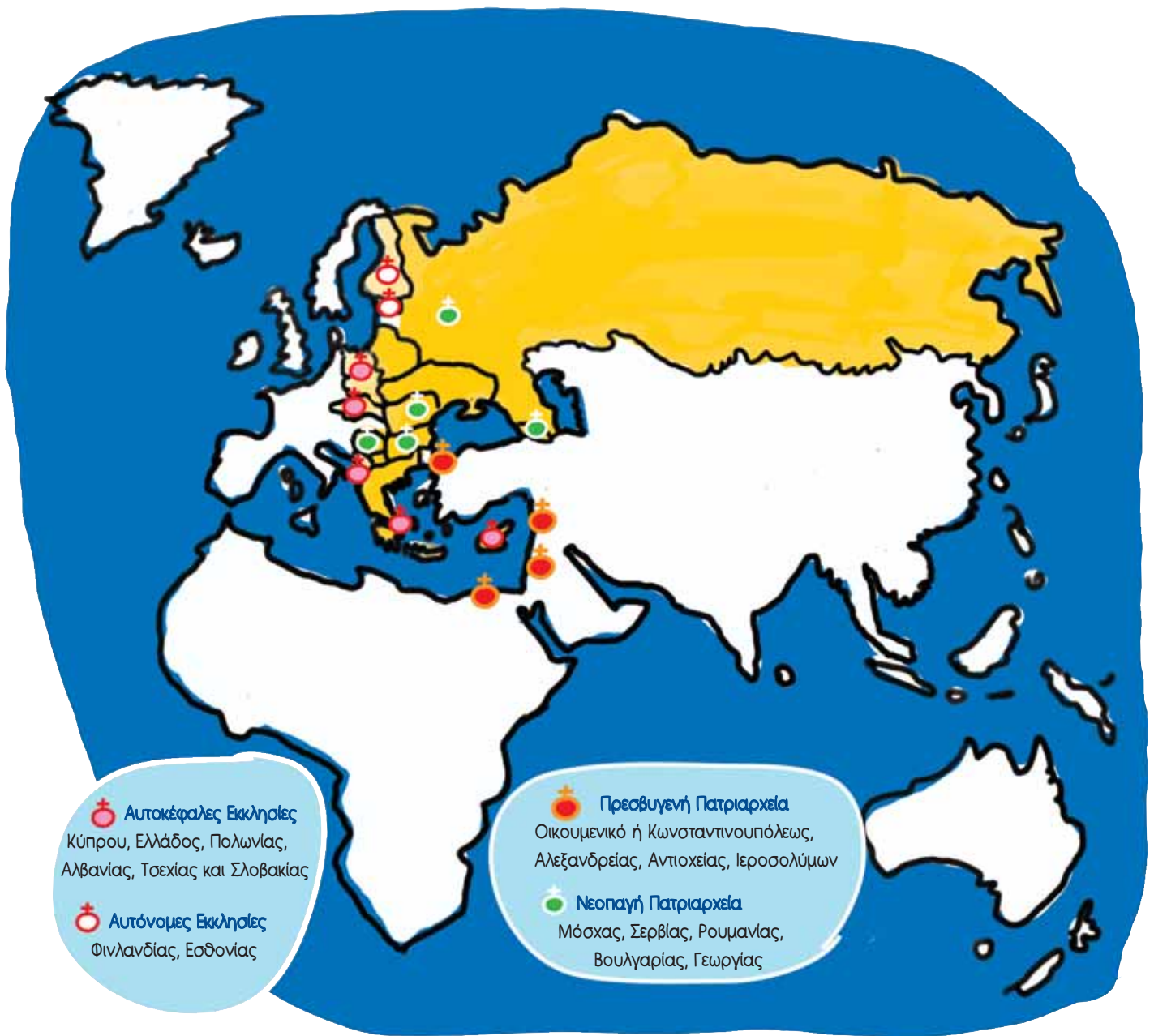

Αρχιεπισκοπές:

Αμερικής, Αυστραλίας, Μεγάλης Βρετανίας

Μητροπόλεις:

Γαλλίας, Γερμανίας, Αυστρίας, Σουηδίας και πάσης Σκανδιναβίας, Βελγίου, Νέας Ζηλανδίας, Ελβετίας, Ιταλίας, Τορόντο, Μπουένος Άϊρες, Μεξικού, Χονγκ Κονγκ, Ισπανίας και Πορτογαλίας, Κορέας, Σιγκαπούρης.

Δραστηριότητες

Σε ποιές χώρες του κόσμου υπάρχουν χριστιανοί ορθόδοξοι;

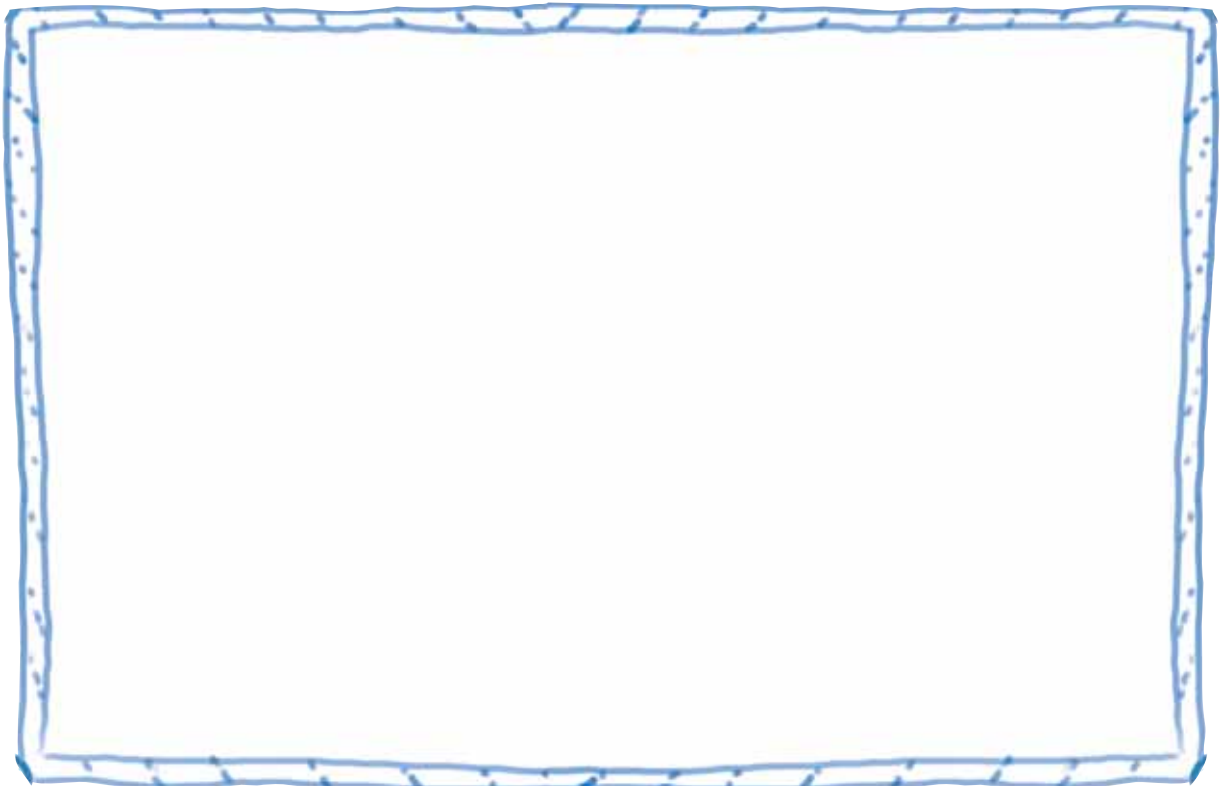
Ποιά είναι:

- Το Οικουμενικό Πατριαρχείο;
- Τα Πρεσβυγενή Πατριαρχεία;
- Τα Νεώτερα Πατριαρχεία;
- Οι Αυτοκέφαλες Εκκλησίες;
- Οι Μητροπόλεις;

Τι σημαίνει ιεραποστολή;

Ποιος ο ρόλος και η προσφορά του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως;

Βρείτε φωτογραφίες του Επισκόπου μας, του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και του Οικουμενικού Πατριάρχη.

Ιστορία για να διηγηθούμε στην οικογένεια και στους φίλους μας

Η Αγία Λυδία η Φιλιππησία

Ο Απόστολος Παύλος είδε σε όραμα έναν Μακεδόνα που τον παρακαλούσε: «*Διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν*» (Πράξ. 16, 9). Μπαίνει σε ένα καράβι και πηγαίνει στη Μακεδονία, στο λιμάνι της Καβάλας, μαζί με τον Τιμόθεο, τον Σίλα και τον Λουκά.

Από κει παίρνουν τον δρόμο για τους Φιλιππους. Έξω από την πόλη και κοντά στις όχθες του Ζυγάκτου ποταμού υπήρχε τόπος προσευχής Ιουδαίων. Στις συγκεντρωμένες εκεί γυναίκες ο Απόστολος Παύλος κηρύττει, για πρώτη φορά στην Ευρώπη, τον λόγο του Θεού. Από τα λόγια του ενθουσιάζεται η Λυδία, μια γυναίκα που καταγόταν από τα Θυάτεια (σημερινή Μ. Βρετανία) και ζούσε στους Φιλιππους, η οποία είχε προσηλυτιστεί στην εβραϊκή θρησκεία εγκαταλείποντας την ειδωλολατρία. Η Λυδία ακούγοντας για τον Χριστό ζητεί να γίνει Χριστιανή και ο Απόστολος Παύλος την βαπτίζει στα νερά του ποταμού Ζυγάκτου. Τώρα είναι η πρώτη Ευρωπαία χριστιανή.

Μάθημα 2ο

Ο Σταυρός

(Α' Μέρος)

Το κατηχητικό ήταν στο πνευματικό κέντρο και γυρνώντας στο σπίτι πέρασαν μπροστά από την Εκκλησία. Η Κωνσταντίνα κοντοστάθηκε, ύψωσε το χέρι της και έκανε τον σταυρό της. Η Λι περίμενε λίγα δευτερόλεπτα αμήχανη χωρίς να ξέρει τι να κάνει. Έπειτα σήκωσε το χέρι της, κοίταξε σαν χαμένη δεξιά-αριστερά και έκανε κι αυτή τον σταυρό της.

Η Κωνσταντίνα δαγκώθηκε για να μην πει τίποτα. Δεν ήθελε να προσβάλει την ξαδελφούλα της ούτε να την στενοχωρήσει. Το κατάλαβε όμως πως δεν ήξερε πότε να κάνει τον σταυρό της.

Ωχ, μεγάλη ευθύνη! Ήξερε η ίδια αρκετά για να τη δασκαλέψει;

- Θέλεις να κάτσουμε λίγο σε ένα παγκάκι; Ρώτησε η Κωνσταντίνα.
- Να κάτσουμε να μιλήσουμε, είπε η Λυδία.

- Όχι, θα κάνουμε κάτι άλλο. Θα κάτσουμε και θα κοιτούμε τον κόσμο.
Κάθησαν λοιπόν σε ένα παγκάκι, στη σκιά ενός κυπαρισσιού. Η Κωνσταντίνα είχε το σχέδιό της. Περνούσε κόσμος πολύς μπροστά από την Εκκλησία και τα κοριτσάκια κοιτούσαν και σκέφτονταν. Ορισμένοι περνούσαν βιαστικοί, μερικοί χάζευαν, κάποιοι έκαναν τον σταυρό τους κοιτώντας την Εκκλησία, άλλοι έκαναν τον σταυρό τους βιαστικά κι άλλοι περνούσαν χωρίς να καταλαβαίνουν από πού περνούν.

- Τι έκανε αυτή η κοπέλα; Σταυροκοπήθηκε ή ξεσκονίστηκε;
Άρχισε τα αστεία η Κωνσταντίνα.

- Χι, χι, χι! Γέλασε κινέζικα η Λι.

- Και αυτός ο κύριος πρέπει να είναι μπουζουξής. Έκανε τρεις φορές τον σταυρό του σαν να παίζει μπουζούκι.

- Χα, χα, χα! Γέλασε ελληνικά και ασυγκράτητα η Λι.

Τα γέλια τη χαλάρωσαν και τόλμησε να ρωτήσει.

- Πώς κάνουμε τον σταυρό μας;

- Ενώνουμε τα τρία πρώτα δάχτυλα του δεξιού μας χεριού και τα αγγίζουμε στο μέτωπό μας, μετά στην κοιλιά μας και στη συνέχεια στο δεξιό και τον αριστερό ώμο μας. Τα τρία δάχτυλα συμβολίζουν την Αγία Τριάδα, τον Πατέρα, τον Υιό και το Άγιο Πνεύμα. Τα κρατάμε σφιχτά ενωμένα, γιατί τα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδας είναι ενωμένα. Τρία πρόσωπα, μία ουσία.

Η Λι σοβαρεύτηκε· δεν ήταν λίγα αυτά που άκουσε και έπρεπε να καταλάβει.

- Και γιατί κάνουμε τον σταυρό μας; Πήρε θάρρος και ρώτησε η Λι.

Ουπς, δύσκολη ερώτηση.

- Εγώ θα σου πω αυτά που ξέρω, τόλμησε να ξεκινήσει η Κωνσταντίνα. Μετά, αν θέλεις, ρωτάμε και τον θείο.

- Κάνουμε τον σταυρό μας πρώτα για να βάλουμε πάνω στο σώμα μας τον Σταυρό του Χριστού και να δείξουμε ότι είμαστε χριστιανοί. Είναι σαν να λέμε στον Χριστό: Είμαστε μαθητές Σου και έτοιμοι να σηκώσουμε κι εμείς ένα σταυρό όπως κι Εσύ.

- Εγώ κάνω τον σταυρό μου κι όταν φοβάμαι, είπε δειλά η Κινεζούλα.

- Κι εγώ, κι εγώ, καλή μου, απάντησε η Κωνσταντίνα και της έπιασε το χέρι. Ο σταυρός μάς προστατεύει από το κακό και μας δίνει δύναμη. Μην νομίζεις, κι εγώ δεν τα ξέρω όλα. Είναι πολλοί οι λόγοι που κάνουμε τον σταυρό μας και πρέπει να σκεφτούμε και να ρωτήσουμε και τον θείο Ιγνάτιο, άμα το θες.

Να τα ξεχωρίσουμε. Πότε κάνουμε τον σταυρό μας μέσα στην Εκκλησία και πότε έξω, στη ζωή μας. Για την Εκκλησία θα το δεις την Κυριακή, και για τα άλλα πράγματα θα σκεφτούμε μαζί και μετά θα ρωτήσουμε, για να δούμε εάν τα βρήκαμε. Εντάξει;

- Εντάξει, είπε η Λι, που δεν θα ήταν έτσι αναγκασμένη να ρωτά συνέχεια.

Είχε την ευκαιρία να παρατηρήσει, να σκεφτεί, να συμπεράνει και στο τέλος να ζητήσει επιβεβαίωση και να ρωτήσει.

Δραστηριότητα

Πάρτε ένα μπλοκάκι και ξεκινήστε την έρευνα για να βοηθήσετε και σεις την Λι και την Κωνσταντίνα. Ποιος ξέρει; Μπορεί να βρείτε κάτι που εκείνες θα ξεχάσουν.

Ερώτημα:

Πότε και γιατί κάνουμε τον σταυρό μας;

Για να βοηθηθείτε, χωρίστε το σε πιο μικρές ερωτήσεις, που θα κάνετε σε διαφορετικά πρόσωπα:

Πότε κάνουμε τον σταυρό μας; (πότε την μέρα ή την νύχτα, σε ποιες περιστάσεις;)

Ερωτήσεις για συζήτηση-Δραστηριότητα

- Γιατί ενώνουμε τα τρία δάχτυλα; Τι σημαίνει αυτό;

.....

.....

- Γιατί κάνουμε τον σταυρό μας; Τι σημαίνει ο σταυρός για τον ορθόδοξο χριστιανό;

.....

.....

- Ψάξτε μέσα στον Ναό, γύρω από τον Ναό, στη γειτονιά και στο σπίτι σας, να βρείτε σε ποια σημεία υπάρχει σταυρός. (Οργανώνεται σαν κυνήγι θησαυρού, τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες, με φύλλα εργασίας και μολύβια).

Ιστορία για να διηγηθούμε στην οικογένεια και στους φίλους μας

Ο σταυρός και οι πατερίτσες

Μια μέρα καθόμασταν με ένα φίλο σε μια καφετέρια απέναντι από τον Άγιο Νικόλαο, τον Μητροπολιτικό Ναό του Βόλου. Κοιτούσαμε τα παιδιά που έπαιζαν στην πλατεία, τον κόσμο που περνούσε, τους νεαρούς που έκαναν σκέητμπορντ, τα περιστέρια και τα σπουργίτια.

Κάποια στιγμή είδαμε έναν άνθρωπο που διέσχισε με δυσκολία την πλατεία, γιατί στηριζόταν σε πατερίτσες. Είχε σπάσει το πόδι του και τό είχε στόν γύψο. Κρατούσε μια σακούλα με γιαουρτάκια που είχε ψωνίσει.

Τραβούσε την προσοχή μας, γιατί ήταν ο μόνος που κινούνταν τόσο αργά και φοβόμασταν λίγο, μην τον σκουντήσει κάποιος, μην πέσει πάνω του καμία μπάλα από τα παιδιά που έπαιζαν ποδόσφαιρο ή κανένας έφηβος που έκανε φιγούρα με το σκέητμπορντ. Ο άνθρωπος ήταν ατάραχος και περπατούσε με σιγουριά.

Μόλις έφτασε στη μέση της πλατείας, ξαφνικά σταμάτησε. Ισορρόπησε με κάποια δυσκολία και κρέμασε τη σακούλα με ένα πρόχειρο κόμπο στην αριστερή πατερίτσα. Έπειτα έριξε όλο το βάρος του στην αριστερή πατερίτσα έτσι, ώστε η δεξιά να ακουμπά μόνο κάτω από τη μασχάλη του χωρίς να τον στηρίζει. Τι ήθελε να κάνει; Μισοσηκωθήκαμε αυθόρμητα για να πάμε να τον βοηθήσουμε. Ξανακαθήσαμε, όμως, αμέσως, γιατί είδαμε τι ήθελε να κάνει.

Όλη αυτή η προετοιμασία ήταν για να μπορέσει να κάνει τον σταυρό του περνώντας μπροστά από την Εκκλησία!

- Είδες; Αυτός ήταν σταυρός! Όχι σαν και μας που περνάμε αδιάφορα και σταυροκοπιόμαστε από συνήθεια μόνο, χωρίς να κοιτάξουμε την Εκκλησία.

Εκείνος ο άγνωστος έγινε αδελά του δάσκαλός μας και θυμάμαι πάντα την ήρεμη προσπάθειά του για να κάνει τον σταυρό του.

(Ιστορία που διηγήθηκε
ο φίλος μου Γιώργος Ιωάννου)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

α. Ψάξτε να βρείτε σε ποια σημεία υπάρχει σταυρός.

Ψάξτε μέσα στο ναό.

Γύρω από το ναό.

Στην γειτονιά

Στο σπίτι μας

β. Πότε κάνουμε τον σταυρό μας εκτός ναού και λατρείας και γιατί;

- Όταν περνούμε μπροστά από ναό;
- Από εικονοστάσι;
- Πριν να φάμε;
- Αφού φάμε;
- Πριν να ξεκινήσουμε ένα ταξίδι;
- Μια καινούρια δουλειά;
- Πριν να γράψουμε εξετάσεις;

γ. Τί από τα παραπάνω είναι:

προτροπή της εκκλησίας

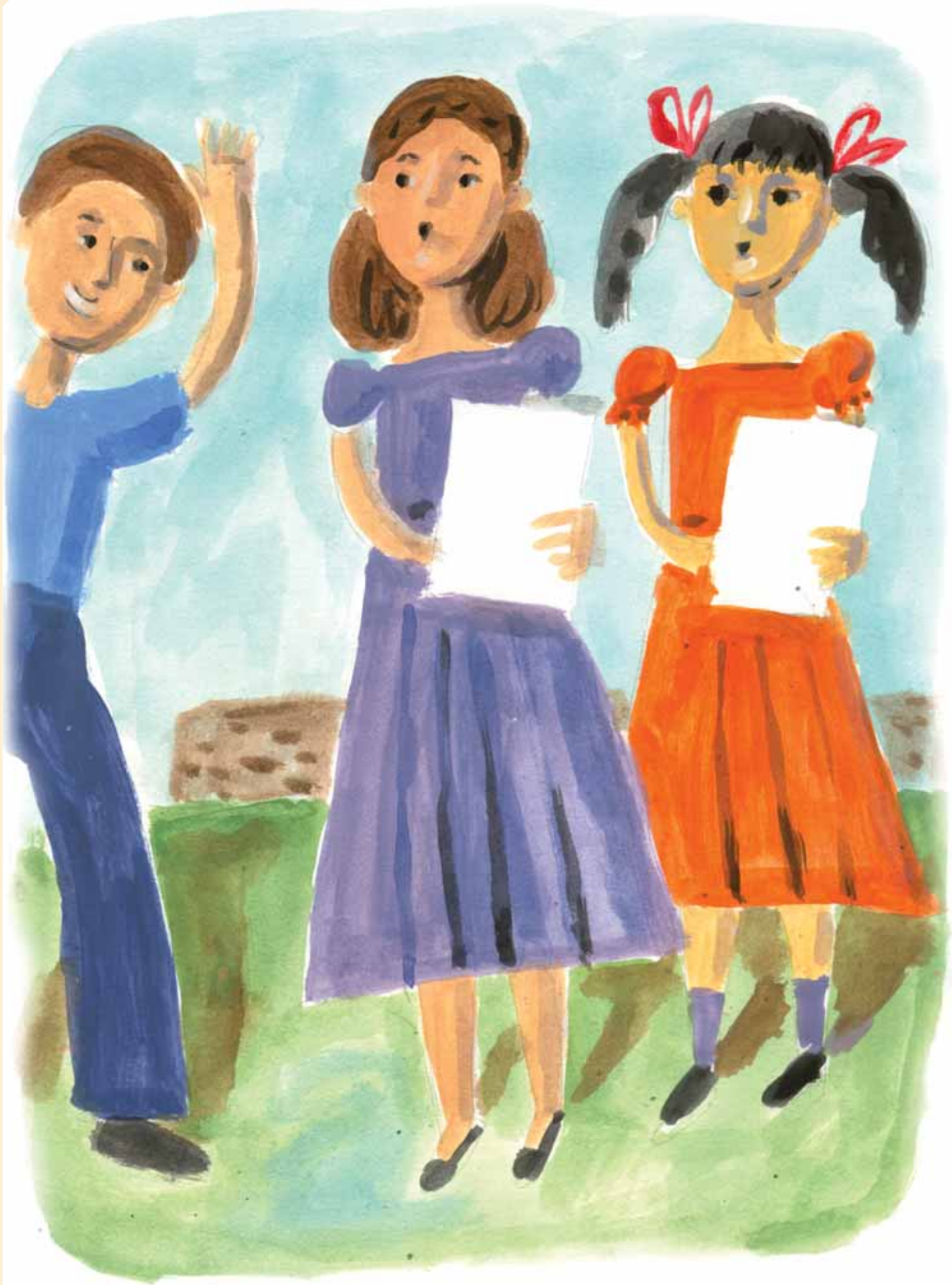
έθιμο

τοπική συνήθεια

ατομική συνήθεια

δ.

Σχεδιάσε τα διάφορα σχέδια σταυρών που συνάντησες στην έρευνά σου της ερώτησης α.

Μάθημα 3ο

Ο Σταυρός

(Β' Μέρος)

- Ωπ, σας έπιασα, φώναξε ο Θανάσης στα κορίτσια. Σας παρακολουθώ ώρα πολλή. Έχετε ύποπτη συμπεριφορά!

Τα κορίτσια πετάχτηκαν τρομαγμένα και κόντεψαν να τους πέσουν τα μπλοκάκια και τα μολύβια από τα χέρια.

- Αχ, καλέ Θανάση, μας κοψοχόλιασες, τον μάλωσε η αδελφή του.

- Τι παρακολουθείτε και σημειώνετε; Θα εξιχνιάσετε κανένα μυστήριο και δεν μου είπατε τίποτα;

Τον θυμόσατε τον Θανάση, παιδιά, από το προηγούμενο βιβλίο «Τα Μυστήρια της Εκκλησίας μας». Παντού βλέπει μυστήρια και, βέβαια, τρελλαινείται να τα εξιχνιάζει!

- Ψάχνουμε να βλούμε πότε και γιατί κάνουμε τον σταυλό μας, είπε σοβαρά η Λι. Έχουμε σημειώσει πολλά πλάγματα. (από την τρομάρα της ξανάρχισε να μην μπορεί να πει το ρο).

- Χμ, ερευνάτε δηλαδή. Από δω και πέρα θα πάρετε και μένα στην ερευνητική

ομάδα, γιατί έχω σημαντική εμπειρία.

Η Κωνσταντίνα έκανε γκριμάτσες πίσω από την πλάτη του για να τον κοροϊδέψει, αλλά ευτυχώς δεν την είδε. Η Λι χάρηκε πολύ όμως! Δεν είναι όλα τα αγόρια χαζά και ο ξάδελφός της ο Θανάσης είχε πολλή πλάκα: την έκανε συνεχώς να γελά.

- Για πείτε μου, λοιπόν, τι γράψατε;
- Κάνουμε τον σταυρό μας όταν ξεκινούμε και όταν τελειώνουμε την προσευχή μας, είπε αργά και καθαρά η Λι.
- Ο Χριστός είναι το Α και το Ω και βάζουμε το σταυρό Του στην αρχή και στο τέλος της, είπε βαδυστόχαστα ο Θανάσης.
- Όλο αυτό μόνος σου το σκέφτηκες; Είπε κοροϊδευτικά η αδελφή του, που είχε παρόλ' αυτά εντυπωσιαστεί.
- Κάνουμε τον σταυρό μας πριν και μετά το φαγητό μαζί με την προσευχή μας, συνέχισε η Λι, που δεν της άρεσαν οι τσακωμοί.
- Για να ευχαριστήσουμε τον Θεό που μας χάρισε την τροφή μας και για να ευλογήσει στο τέλος και τα περισσεύματα του τραπέζιού μας, να τιμήσουμε το δώρο αυτό της καθημερινής τροφής, που πολλοί άνθρωποι στερούνται.
- Και έχω σημειώσει πού έχω προσέξει τον σταυρό. Να τα διαβάσω; Είπε το ξάδελφού- λι σαν καλή μαθήτριά.
- Βεβαίως, παιδί μου, είπε ο Θανάσης με βαριά φωνή και όλοι έσκασαν στα γέλια. Του άρεσε πολύ να παριστάνει τον δάσκαλο.
- Λοιπόν, έχω τον σταυρό μου που φοράω στον λαιμό, αλλά είδα σταυρό και στο αυτοκίνητο του παππού, που μας πήρε από το αεροδρόμιο. Α, και τώρα

θυμήθηκα που η γιαγιά έκανε τον σταυρό της την ώρα που μας υποδέχτηκαν· είπε «Δόξα τω Θεώ» και μετά σταύρωσε τον αέρα μπροστά μου.

- Η γιαγιά κάνει τον σταυρό της, όποτε ξεκινάμε για ταξίδι, θυμήθηκε η Κωνσταντίνα.

- Κι ο παππούς σταυρώνει την βασιλόπιτα πριν την κόψει την Πρωτοχρονιά, πρόσθεσε ο Θανάσης.

- Και ο πατέρας κάνει ένα σταυρό στην πόρτα με τή φλόγα της λαμπάδας, όταν γυρνάμε από την Λειτουργία της Ανάστασης, πετάχτηκε η Κωνσταντίνα.
- Και κάνουμε τον σταυρό μας, όταν περνάει κηδεία από μπρός μας και λέμε «Θεός σχωρέστον», φώναξε ο Θανάσης.

- Εγώ κάνω τον σταυρό μου πριν να περάσω μια γέφυρα. Φοβάμαι πολύ τα ύψη, παραδέχτηκε η Κωνσταντίνα.
- Σταματήστε! Μπελδεύτηκα, μπελδεύτηκα! φώναξε απελπισμένη η Λι, που έχασε ξανά το ρο της.

Τα παιδιά κοιτάχτηκαν ένοχα. Κατάλαβαν ότι τα έκαναν σαλάτα: αντί να τα ξεκαθαρίσουν, τα μπερδεψαν πιο πολύ.

- Μπερδευτήκαμε, παραδέχτηκε ο Θανάσης.

Πάμε στην Εκκλησία να ρωτήσουμε τον θείο; Δεν θα έχει αρχίσει ακόμα τον Εσπερινό.

Πώς κάνω τον σταυρό μου

Ενώνω τα τρία πρώτα δάχτυλα του δεξιού χεριού. Δείχνω έτσι την πίστη μου σ' ένα Θεό, που είναι τρία πρόσωπα - ο Πατήρ, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα, ομοούσια και ενωμένα μεταξύ τους. Τα άλλα δύο δάχτυλα, που ακουμπούν στην παλάμη, συμβολίζουν τις δύο φύσεις του Κυρίου μας, τη θεία και την ανθρώπινη.

Μετά φέρνω το χέρι στο μέτωπο, όπου βρίσκεται το μυαλό, φανερώνοντας έτσι ότι αγαπώ και πιστεύω στον Θεό με όλο το νου μου και ζητώ από τον Θεό να ευλογεί όλες τις σκέψεις μου. Το χέρι έρχεται κατόπιν στην κοιλιά, αυτή που μπορεί να πεινάει και να πονάει και συμβολικά τη θεωρούμε σωματικό παράδειγμα των αναγκών και των επιθυμιών μας. Έτσι δηλώνω συμβολικά ότι προσφέρω στον Κύριο όλες τις επιθυμίες και όλα τα συναισθήματά μου. Τέ-

λος, φέρνω το χέρι στους ώμους, πρώτα στον δεξιό και μετά στον αριστερό, από εκεί που ξεκινούν τα χέρια μου, τα οποία κάνουν τις περισσότερες πράξεις (πιάνουν, πετούν, χτυπούν, αγκαλιάζουν κ.λπ), και ζητώ κάθε πράξη μου να έχει σχέση με τον Χριστό και να είναι ευλογημένη από Αυτόν.

Έτσι ο Σταυρός αγγίζει όλο μου το σώμα και το αγκαλιάζει με την ευλογία και την προστασία του.

Συγχρόνως, κατά τη διδασκαλία του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού, με τον σταυρό περιγράφουμε ό,τι έκανε ο Θεός για τη σωτηρία μας: το μέτωπο είναι ο ουρανός, από τον οποίο κατέβηκε ο Θεός. Το χέρι κατευθύνεται στην κοιλιά, δηλαδή στη γη, όπου ο Θεός κατέβηκε. Ξανά το χέρι υψώνεται προς τον δεξιό ώμο, συμβολίζοντας την Ανάληψη και τη θέση του Χριστού και του ανθρώπου στα δεξιά του Πατρός. Το χέρι στον αριστερό ώμο δηλώνει την επιθυμία να είμαστε φίλοι του Χριστού.

Μάθημα 4ο

Προσφωνήσεις και χαιρετισμοί

Τα παιδιά έτρεξαν στην Εκκλησία. Μόλις έφτασαν στα σκαλιά, κατέβασαν ταχύτητα, έβαλαν «πρώτη». Έτσι πρόλαβε και η κακομοίρα η Λυδία να τους προλάβει λαχανιασμένη.

Πρόλαβε να δει και το θαύμα. Ανεβαίνοντας τα σκαλιά, λες και μεταμορφώνονταν. Σοβαρεύτηκαν, έσιαξαν τα ρούχα τους και προσπάθησαν να χτενιστούν, περνώντας τα δάχτυλα μέσα στα μαλλιά τους και πατώντας τα τσουλούφια που ήξεραν ότι συνήθως πετούσαν. Τέλος, έκαναν τον σταυρό τους και μπήκαν ήσυχα.

Η Λυδία έκανε και αυτή τον σταυρό της και τους ακολούθησε εντυπωσιασμένη. Θα το θυμόταν πάντοτε! Πώς μεταμορφώθηκαν έτσι καλέ;

- Αυτό να το θυμάμαι, σκέφτηκε. Στην Εκκλησία δεν μπαίνουμε με γέλια και φωνές και προσέχουμε την εμφάνισή μας. Δεν είναι ανάγκη να ρωτήσω, το κατάλαβα.

Μπήκαν στον πρόναο και είδε τα ξαδέλφια της να κάνουν τον σταυρό τους και

να ασπάζονται τις εικόνες.

- Να θυμηθώ να τους ρωτήσω γιατί τα κάνουμε όλα αυτά, σκέφτηκε.
 - Καλώς τα παιδιά, άκουσε τη φωνή του θείου Ιγνατίου, που βγήκε από τον κυρίως Ναό να τους προϋπαντήσει.
 - Την ευχή σας, πάτερ, μурμούρισαν τα παιδιά και του φίλησαν το χέρι.
 - Του Κυρίου μας, είπε ο πατήρ Ιγνάτιος και τους χάιδεψε το κεφάλι.
- Η Λι έμεινε να κοιτά σαν χαζή. Γιατί τον είπανε πατέρα; Αφού είναι θεός τους. Μήπως δεν άκουσε καλά; Μήπως δεν καταλάβαινε καλά τα ελληνικά;
- Καλησπέρα θείε, είπε και αυτή διστακτικά και έσκυψε να του φιλήσει το χέρι. Ο πατήρ Ιγνάτιος την άφησε να το κάνει, αλλά είδε στα μάτια της και στην έκφραση του προσώπου της την απορία της. Για να μην την ξεχωρίσει, όμως, από τα άλλα παιδιά και την κάνει να αισθανθεί άσχημα, λέει και στα τρία:
 - Ας καθήσουμε λίγο να σας εξηγήσω μερικά πράγματα, παιδιά.

- Εκτός από Θεός σας είμαι και Ιερέας. Ως Ιερέα, ο Χριστός με έχει ορίσει ποιμένα, οδηγό και προστάτη του ποιμνίου μου, των ανθρώπων που κατοικούν στην ενορία μας, αλλά και καθενός που θα έρθει να λειτουργηθεί ή να πάρει την ευχή μου. Για τους πιστούς είμαι πατέρας και γι' αυτό με αποκαλούν «Πάτερ». Ακούστε για να μην μπερδεύεστε: Όλοι οι ορθόδοξοι χριστιανοί χωρίζονται σε λαϊκούς, Ιερείς και Μοναχούς. Οι Ιερείς μπορεί να είναι άγαμοι ή έγγαμοι. Οι άγαμοι ονομάζονται Ιερομόναχοι (είναι, δηλαδή, Ιερείς και Μοναχοί). Οι έγγαμοι είναι Ιερείς, όπως εγώ που έχω παντρευτεί και έχω οικογένεια. «Πάτερ» αποκαλούμε όλους τους Ιερείς και τούς Μοναχούς. Τις Μοναχές τις αποκαλούμε «αδελφή».
- Ουφ, έτσι τα κατάλαβα, σκέφτηκε ανακουφισμένη η Λυδία.
- Εγώ λέω να βγούμε έξω και να κάνουμε ότι μπαίνουμε για πρώτη φορά σε Εκκλησία, για να τα πάρουμε όλα από την αρχή, είπε η Κωνσταντίνα, που κατάλαβε κι αυτή τις δυσκολίες της ξαδελφούλας της.

Οι Άγιοι μας εξηγούν

Επισκοπική Εγκύκλιος του Αγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς προς τους πιστούς ενός χωριού, όπου διορίστηκε ένας νεαρός Ιερέας για να αντικαταστήσει τον προηγούμενο ηλικιωμένο.

«Ο Ιερέας σας μπορεί να είναι μόλις 25 χρονών. Μα η ιερωσύνη του είναι από καταβολής κόσμου. Όταν, λοιπόν, του φιλάτε το χέρι, προσκυνάτε την ιερωσύνη του, που έχει φθάσει διαδοχικά από τον Χριστό και τους Αποστόλους μέχρι τον Ιερέα σας.

Όταν φιλάτε το χέρι του παπά σας, φιλάτε ολόκληρη την αλυσίδα των οσίων και αγίων Ιερέων και Ιεραρχών, από τους Αποστόλους μέχρι σήμερα. Ασπάζεστε και προσκυνάτε τον Άγιο Ιγνάτιο τον Θεοφόρο, τον Άγιο Νικό-

λαο, τον Άγιο Βασίλειο, τον Άγιο Σάββα και όλους τους «ἐπιγείους ἀγγέλους καὶ οὐρανίους ἀνθρώπους». Είναι «φίλημα ἅγιον», όπως γράφει στους Κορινθίους ο Απόστολος Παύλος.

Να ασπάζεστε, λοιπόν, το χέρι του Ιερέα που σας ευλογεί. Είναι ευλογημένο από τον Θεό. Με τη χάρη της ιερωσύνης. Με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος. Να το φιλάτε το χέρι του Ιερέα σας. Όσο νέος και αν είναι. Και να τον ακούτε.».

Ερωτήσεις για συζήτηση

- Πώς μπαίνουμε στην Εκκλησία;
- Πότε και γιατί φιλάμε το χέρι του Ιερέα;
- Φιλάμε το χέρι των Μοναχών;
- Υπάρχουν Μοναχοί που είναι και Ιερείς; Πώς τους προσφωνούμε;
- Πώς προσφωνούμε τον Ιερέα; Γιατί;
- Πώς προσφωνούμε τους Μοναχούς; Τις Μοναχές;

Βρίτει

Ποιά είναι τα φροντιστήρια του Χριστού;

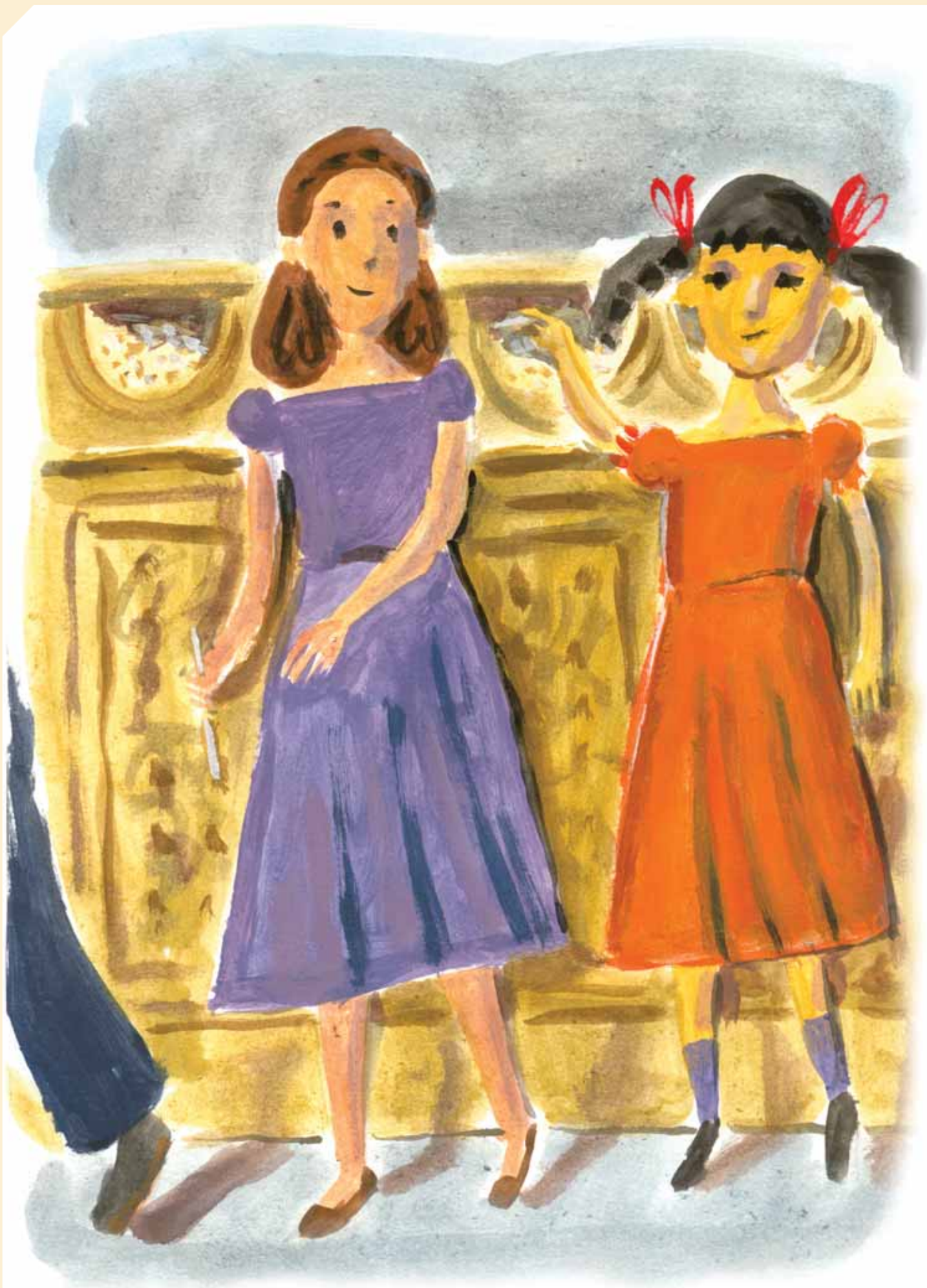
Υπάρχουν κάποια φροντιστήρια αλλιώς, όπου οι μαθητές και οι μαθήτριες φορούν πάντα μαύρα ρούχα. Μελετούν και πασχίζουν όλη μέρα και το μεγαλύτερο μέρος της νύχτας.

Ποιά είναι αυτά τα φροντιστήρια;
Τι μαθαίνουν εκεί;
Ακούστε έναν μεγάλο Άγιο, που θα σας βοηθήσει να
το βρείτε, τον Άγιο Γρηγόριο Παλαμά:

*«Διά τοῦτο φεύγομεν καί ἡμεῖς τόν
κόσμον καί καταφυγὴν εὐρίσκομεν
τά ἀφιερωμένα ταῦτα τῷ Θεῷ τῆς
ἀρετῆς φροντιστήρια...»*

(Απόδοση στη νεοελληνική: «Για τον λόγο αυτό φεύγουμε κι εμείς
από τον κόσμο και βρίσκουμε καταφύγιο σ' αυτά τα αφιερωμέ-
να στον Θεό φροντιστήρια της αρετής...»)

Μάθημα 5ο

Η είσοδος στην Εκκλησία - Το κερι

Τα παιδιά κατέβηκαν με γέλια τα σκαλιά της Εκκλησίας. Τους άρεσε αυτό το καινούριο παιχνίδι. Έτσι μπορούσαν να μάθουν ένα σωρό πράγματα στην ξαδελφούλα τους, χωρίς να την κάνουν να νιώθει «άσχετη».

- Από τώρα ό,τι κάνουμε θα το λέμε φωναχτά και θα το εξηγούμε, είπε ο Θανάσης. Σύμφωνοι;
- Σύμφωνοι, αλλά ό,τι δεν ξέρει ο ένας, θα το συμπληρώνει ο άλλος χωρίς να κάνει τον έξυπνο, διευκρίνισε η Κωνσταντίνα.
- Πάμε! Φώναξε ενθουσιασμένη η Λι. Αρχίζω εγώ. Για να σας δω, τι χάλια είναι αυτά; είπε και έκανε πως τους φτιάχνει τα ρούχα και τα μαλλιά.

Στο τέλος τους τράβηξε τη μύτη. Μόλις πήγαν να γελάσουν, τους είπε «δασκαλίστικα»:

- Σοβαρότητα. Μην χασκογελάτε μέσα στην Εκκλησία!
- Ανεβαίνουμε τα σκαλιά και κάνουμε τον σταυρό μας στην είσοδο. Έχουμε έρθει επίσκεψη στο σπίτι του Θεού, συνέχισε ο Θανάσης.

Έκαναν τον σταυρό τους και μπήκαν.

- Μόλις μπούμε πηγαίνουμε στο παγκάρι, αυτό το ξύλινο έπιπλο που έχει αραδιασμένα πολλά κεριά και μια σχισμή για να ρίχνουμε τα χρήματα που δίνουμε για να πάρουμε τα κεριά. Αυτά τα χρήματα χρησιμοποιούνται στην αγορά κεριών, στη συντήρηση του Ναού και στο φιλανθρωπικό έργο της Εκκλησίας, όπως μας έχει πει ο πατήρ Ιγνάτιος.

Τα παιδιά έριξαν τα χρήματά τους και πήραν κερι. Το άναψαν αμίλητα, το έβαλαν προσεκτικά στο μανουάλι και έπειτα έκαναν τον σταυρό τους κοιτώντας το.

- Κάθε φλογίτσα είναι μια προσευχή, ψιθύρισε η Κωνσταντίνα. Όπως λάμπει και πάει ψηλά η φλογίτσα, έτσι πάει και η προσευχή μας στον Θεό.
- Κάθε αναμμένο κεράκι είναι και μια θυσία, ακούστηκε από πίσω η φωνή του πατέρα Ιγνατίου, που τους παρακολουθούσε από απόσταση χαμογελώντας.

Λιώνει το κερί αλλά δεν χάνεται. Ένα μέρος τρέχει λιωμένο προς τα κάτω. Ένα μέρος γίνεται φλόγα, ζέστη και φως για τους γύρω του και μένει εδώ. Το τρίτο μέρος γίνεται φλόγα και καπνός που ανεβαίνει ψηλά, στον Θεό. Όπως το σώμα του ανθρώπου, που θα φθαρεί και θα γυρίσει στο χώμα, ενώ η ψυχή του θα ανέβει ψηλά σαν τις προσευχές του.

- Και γιατί ανάβουμε το ένα κερί από το άλλο και δεν το ανάβουμε με σπίρτα μόνοι μας; Τόλμησε να ρωτήσει η Λυδία, που της άρεσε να παίζει με τα σπίρτα κι όλοι την μάλωναν, γιατί είναι επικίνδυνο.

- Καλή ερώτηση, είπε ο Θανάσης εντυπωσιασμένος. Δεν την είχα σκεφτεί.

- Το κερί βρίσκεται στην κηροθήκη ξαπλωμένο μαζί με τα άλλα κεριά, απάντησε ο θείος. Το χέρι μας το σηκώνει, το ανάβει από τα άλλα και το στήνει όρθιο να καίγεται και να φωτίζει. Έτσι μας σηκώνει ο Χριστός και μας κρατά όρθιους και λεβέντες

να αγωνιζόμαστε στη ζωή, να προσευχόμαστε

και να φωτίζουμε τους γύρω μας. Να μην φοβόμαστε να στα-

θούμε όρθιοι και να λιώσουμε λάμποντας. Αλλά, δεν μου λέτε, έκανε ο Χριστός μας ιδιαίτερα;

Τρία κεφαλάκια γύρισαν και τον κοίταξαν απορημένα.

- Καλά, αυτό τώρα που κολλάει; Σκέφτηκε ο Θανάσης, που δεν καταλάβαινε τα παπαδίστικα αστεία.

Η Λυδία δεν «το' χε πιάσει»: κοιτούσε αμίλητη.

- Τι ιδιαίτερα, πάτερ; Απάντησε γελώντας η Κωνσταντίνα, που της άρεσαν αυτές οι απότομες στροφές στα λόγια του θείου. Ο Κύριός μας δεν έκανε φροντιστήρια σε κανένα, όλους μαζί τους είχε τους μαθητές Του και όποιος άλλος ήθελε, Τον ακολουθούσε και Τον άκουγε.

- Ακριβώς. Κι ούτε σε εμάς είπε: «Διαβάστε μόνοι σας το Ευαγγέλιο, προσευχηθείτε και θα σωθείτε». Μόλις ξεκίνησε το έργο Του έφτιαξε εκκλησία, μια ομάδα μαθητών που βοηθούσε ο ένας τον άλλο, άκουγαν τα λόγια Του και Τον συνόδευσαν. Στις δυσκολίες στήριζε ο ένας τον άλλο και κάθε τι που ρωτούσε ή έκανε ο ένας, βοηθούσε όλους τους άλλους. Μέχρι σήμερα το ίδιο γί-

νεται. Όλοι μαζί είμαστε η Εκκλησία του Χριστού, όλοι μαζί προσευχόμαστε και αγωνιζόμαστε. Ατομική σωτηρία δεν υπάρχει, ούτε ιδιαίτερα μαθήματα του Χριστού προς κάποιον ξεχωριστά.

- Για το κεράκι μιλούσαμε, ψιθύρισε η Λυδία, που είχε ξαναμπερδευτεί.
- Ένα κεράκι μπορεί να ανάψει εκατοντάδες άλλα κεράκια γύρω του με τη φλόγα του. Έτσι και ένας χριστιανός μπορεί να μεταδώσει τη φλόγα του Χριστού γύρω του και η ζωή του να φωτίσει και να ζεστάνει πολλούς. Όμως, όταν παίρνουμε το κεράκι μας, δεν το κρατάμε όρθιο να το ανάψουμε μονάχο. Τι κάνουμε; Σκύβει το κεράκι μας να πάρει φλόγα από το διπλανό του. Ταπεινώνεται, κάνει υπακοή, ρίχνει τον όρθιο εγωισμό του, για να μπορέσει να σταθεί έπειτα όρθιο και φωτεινό και να προσφέρει τη φλόγα με την σειρά του.
- Πω, πω, είπε ο Θανάσης, πόσα πράγματα μας μαθαίνει ένα κεράκι.
- Και πολλά άλλα, και πολλά άλλα. Αν σκεφτείτε, θα βρείτε και άλλα πολλά.

Ερωτήσεις για συζήτηση

- Ας σκεφτούμε όλοι μαζί, παιδιά, για να βοηθήσουμε. Ποιους άλλους συμβολισμούς μπορούμε να βρούμε στο άναμμα του κεριού;
- Τι άλλο μπορεί να μας διδάξει;
- Από πού προέρχεται το κεριό;
- Πότε άλλοτε ανάβουμε κεράκια ή λαμπάδες;

Δραστηριότητα

Επίσκεψη στο κηροπλαστείο της Ιεράς Μητροπόλεώς μας.

Οι Άγιοι μας εξηγούν

Το κερι, κατά τον Άγιο Συμεών Θεσσαλονίκης:

- 1 Συμβολίζει την καθαρότητα της ψυχής μας, γιατί είναι παρασκευασμένο από καθαρό κερι μέλισσας.
- 2 Επίσης την πλαστικότητα της ψυχής μας, μια και εύκολα πάνω του μπορούμε να χαράξουμε οτιδήποτε.
- 3 Ακόμη τη Θεία Χάρη, επειδή το κερι προέρχεται από τα άνθη που ευωδιάζουν.
- 4 Επιπλέον συμβολίζει τη θέωση, στην οποία πρέπει να φτάσουμε, επειδή το κερι ανακατεύεται με τη φωτιά και της δίνει τροφή.
- 5 Και το φως του Χριστού, επίσης, δείχνει, καθώς καίει και φωτίζει στο σκοτάδι.
- 6 Και τέλος, συμβολίζει την αγάπη και την ειρήνη που πρέπει να χαρακτηρίζουν κάθε χριστιανό, επειδή το κερι καίγεται όταν φωτίζει, αλλά και παρηγορεί τον άνθρωπο με το φως του μέσα στο σκοτάδι.

Μάθημα 6ο

Η προσκύνηση των εικόνων

(Α' Μέρος)

- Κι έπειτα προσκυνούμε την εικόνα, η οποία βρίσκεται κοντά στα μανουάλια. Να, έτσι, κάνουμε τον σταυρό μας και τη φιλούμε, είπε ο Θανάσης, συνεχίζοντας όπως είχαν συμφωνήσει.

Προσκύνησε την εικόνα του Αγίου Βλασίου και έπειτα τον μιμήθηκαν η Κωνσταντίνα και η Λυδία.

- Και πώς διαλέγουμε ποια εικόνα θα βάλουν εδώ μπροστά; Ρώτησε η Λιθαρραλέα. Δεν κατάλαβα.

- Εδώ μπροστά ονομάζεται πρόναος και για την προσκύνηση βρίσκεται συνήθως η εικόνα του Αγίου ή της Αγίας ή του γεγονότος από τη ζωή του Χριστού στο οποίο είναι αφιερωμένος ο Ναός. Υπάρχουν Ναοί αφιερωμένοι στον Χριστό, στην Παναγία, σε Αγίους ή Αγίες ή και σε Αγγέλους. Εμείς έχουμε τον

Άγιο Βλάσιο, γιατί ο Ναός τιμάται στη μνήμη του Αγίου Βλασίου. Η εικόνα είναι τοποθετημένη σε ένα απλό ξύλινο έπιπλο, που το λέμε προσκυνητάρι. Μόλις μπειτε μέσα στον κυρίως Ναό, θα δείτε και άλλα προσκυνητάρια μεγαλύτερα ή όμοια με αυτό. Σε ένα από αυτά βάζουμε και την εικόνα της εορτής ή του Αγίου κάθε ημέρας και όλοι οι πιστοί την προσκυνούν πριν πάνε στη Θεία Λειτουργία.

Εικόνα του Αγίου Λουκά.

Φωτογραφία του Αγίου Λουκά.

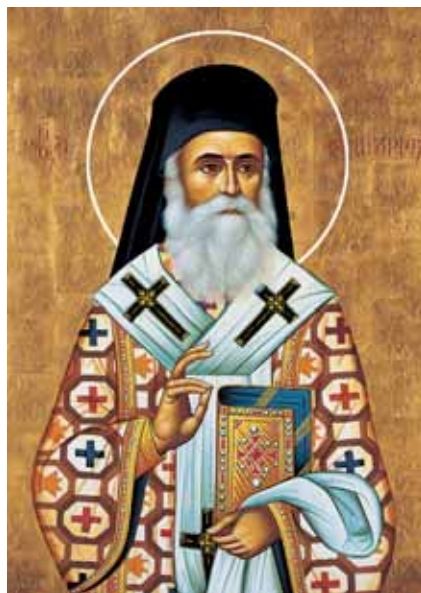
- Και γιατί φιλούμε και προσκυνούμε τις εικόνες; Στα ψέματα το κάνουμε; Όπως εγώ φιλάω και ταίζω τις κούκλες μου και κάνω ότι είναι ζωντανές και θέλουν φιλία; Επέμενε η Λι.
- Χα, χα, χα, όλοι γέλασαν δυνατά με το θάρρος της.
- Μπράβο ξαδελφούλα, είπε η Κωνσταντίνα και της χτύπησε την πλάτη. Είσαι πολύ δυνατή. Δεν φοβάσαι να ρωτάς για να σου εξηγήσουν.
- Καλά που το παραδέχτηκες ότι εσύ δεν τολμάς να ρωτήσεις, την κοροΐδεψε ο αδελφός της.
- Βρήκες ευκαιρία κύριε έξυπνε, εγώ τα ξέρω αυτά, βιάστηκε να του απαντήσει.
- Απάντησε, λοιπόν, εσύ, ανιψιά μου, και σ' ό,τι δεν ξέρεις θα σε βοηθώ, την παρότρυνε ο θεϊσος Ιγνάτιος.
- Λοιπόν, οι εικόνες δεν είναι ούτε ζωντανές ούτε μαγικές· είναι ξύλο και χρώματα και δεν προσκυνάμε την ύλη τους αλλά τη μορφή που απεικονίζουν. Η αγιογραφία είναι μια ιερή τέχνη και οι αγιογράφοι προσεύχονται πριν ξεκινήσουν, αλλά και όσο ζωγραφίζουν. Δύο χρόνια παρακολούθησα μαθήματα αγιογραφίας και τα μάθαμε αυτά, είπε με καμάρι η Κωνσταντίνα.
- Σωστά, γι' αυτό και υπάρχουν θαυματουργές εικόνες που βοηθούν τους πιστούς. Δεν είναι η ζωγραφιά που κάνει θαύμα, αλλά το πρόσωπο που απεικονίζεται, με τη χάρη του Θεού. Η εικόνα του Αγίου μας θυμίζει την αγάπη

του στον Θεό και πόσα έκανε για Εκείνον. Μέσα από την εικόνα του είναι σα να μας καλεί να του μοιάσουμε. Η προσευχή μας πηγαίνει πάντα προς τον Θεό, πιστεύουμε, όμως, πως η αγάπη του Αγίου για τους ανθρώπους, αλλά και η θέση του κοντά στον Θεό τον κάνει να δυναμώνει την προσευχή μας, αλλά και να προσεύχεται κι εκείνος για μας. Στην Ορθόδοξη Εκκλησία δεν προσευχόμαστε σε αφηρημένες ιδέες ή δυνάμεις ή υπερφυσικά όντα, αλλά σε πρόσωπα, σε ανθρώπους σαν κι εμάς, που έζησαν και αγωνίστηκαν στη γη να πλησιάσουν τον Θεό. Ο πνευματικός τους αγώνας έγινε η αιτία να επισκεφτεί η Χάρη του Θεού όλη τους την ύπαρξη, την ψυχή και το σώμα τους. Γι' αυτό και όσοι τους γνώρισαν μας βεβαιώνουν πως έλαμπαν.

- Γι' αυτό ζωγραφίζουμε τα φωτοστέφανα γύρω από τα κεφάλια τους! Πετάχτηκε ο Θανάσης, που ήθελε να δείξει ότι κάτι ξέρει κι αυτός.
- Και οι φωτογραφίες; Τους δυσκόλεψε ακόμα μια φορά η Λυδία. Ο μπαμπάς έχει στο πορτοφόλι του δυο τρεις εικονίτσες, αλλά έχει και τρεις φωτογραφίες. Του Αγίου Λουκά του Ιατρού, του Αγίου Νικολάου Πλανά και ενός Γέροντα. Γιατί δεν έχουμε φωτογραφίες και στην Εκκλησία;

Τα παιδιά σιώπησαν και κοιτάχτηκαν. Αμάν πια, πού τις βρίσκει τόσο δύσκολες ερωτήσεις; Επίτηδες το κάνει; Όμως οι ερωτήσεις είναι πραγματικά τόσο απλές.

- Σωστά, είπε ο παπα-Ιγνάτιος. Στην Εκκλησία δεν υπάρχουν φωτογραφίες για προσκύνηση, αφού οι φωτογραφίες δείχνουν το υλικό σώμα. Έχουμε φωτογραφίες σύγχρονων Αγίων, αλλά έχουμε και τις εικόνες τους. Μετά την αναγνώρισή τους ως Αγίων, οι αγιογράφοι ζωγραφίζουν και τις εικόνες τους χρησιμοποιώντας τις φωτογραφίες. Όμως η εικόνα μας φανερώνει και πράγματα, που μια φωτογραφία δεν μπο-

Εικόνα του Αγίου Νεκταρίου.

Φωτογραφία του Αγίου Νεκταρίου.

ρεί. Όπως, ας πούμε, το φως. Επίσης οι εικόνες πάντα μας κοιτάζουν, θυμίζοντάς μας, πως οι Άγιοι, έστω και αν δεν τους βλέπουν τα μάτια μας, μας καλούν να τους γνωρίσουμε μέσα από την προσευχή. Τέλος, μια φωτογραφία για έναν άνθρωπο που έχει φύγει από τη ζωή, είναι μόνο μια ανάμνηση, ενώ μια εικόνα μας παρουσιάζει κάποιον, που τώρα ζει. Η εικόνα είναι το παρόν της αιωνιότητας. Ας μπούμε μέσα στον κυρίως Ναό να δεις τις εικόνες που υπάρχουν εκεί και να θυμηθούμε πού τοποθετείται η καθεμία και πώς τιμάται από τον Ιερέα και τους πιστούς.

Ερωτήσεις για συζήτηση

- Για τους πολύ σύγχρονους Αγίους έχουμε συχνά και φωτογραφίες; Ποια η σχέση τους με τις εικόνες;
- Έχουμε εικονίτσες που μας μοιράζουν στο καθηγητικό, εικονίτσες σε πορτοφόλια, εικονίτσες σε μπρελόκ ή για το αυτοκίνητο. Ποιες εικόνες βάζουμε στο οικιακό εικονοστάσι;
- Γιατί ο Ιερέας προσκυνά και θυμιατίζει τις εικόνες;

Δραστηριότητα

Επίσκεψη στη Σχολή Αγιογραφίας της Ιεράς Μητροπόλεώς μας.

Το οικογενειακό εικονοστάσι

Πολλές οικογένειες, πέρα από τον Χριστό και την Παναγία, έχουν στο εικονοστάσι τις εικόνες Αγίων, που έχουν το ίδιο όνομα με τα μέλη της οικογένειας. Επίσης, πολλές εικόνες αποτελούν οικογενειακά κειμήλια, και μάλιστα, ορισμένες σώθηκαν από καταστροφές, με κίνδυνο της ζωής κάποιου πάππου ή προπάππου.

Μάθημα 7ο

Η προσκύνηση των εικόνων

(Β' Μέρος)

Τα τρία παιδιά ακολούθησαν τον πατέρα Ιγνάτιο μέσα στον Ναό. Εκείνος πήγε δεξιά στο προσκυνητάρι και φίλησε την εικόνα του Χριστού· έπειτα πήγε αριστερά στην εικόνα της Παναγίας και στην συνέχεια αριστερά στην εικόνα του Αγίου Νικολάου, που θα γιόρταζε σε λίγες μέρες. Ο Θανάσης και η Κωνσταντίνα περίμεναν πίσω του να τον μιμηθούν και τον ακολουθούσαν, όπως τα κλωσσόπουλα την κλώσσα.

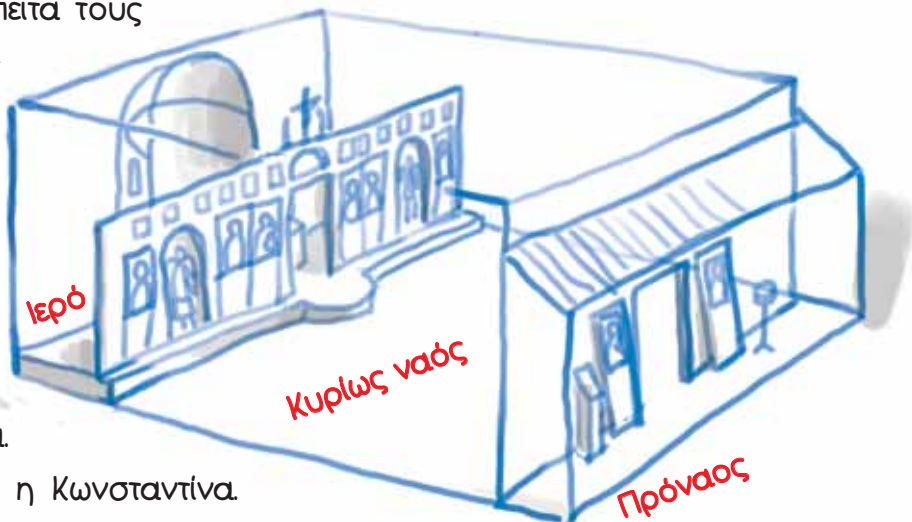
Η Λυδία, για να τελειώνουν πιο γρήγορα, πήγαινε ανάποδα. Από τα αριστερά στα δεξιά και μετά δεξιά. Φίλησε τις εικόνες με πολλή αγάπη και γύρισε στους

υπόλοιπους. Ο θεός Ιγνάτιος έσφιγγε τα χείλη του να μην σκάσει στα γέλια.

- Είσαι πρακτικό μυαλό, ανιψούλα. Δεν χάνεις τον καιρό σου.
- Ε, θείε, σας είδα όλους να περιμένετε ο ένας πίσω από τον άλλο και λέω για να τελειώνουμε πιο γρήγορα, να προσκυνάω τις εικόνες, που δεν έχουν «ουρά» μπροστά τους.
- Όμως, στην Εκκλησία δεν βιαζόμαστε, καλή μου. Ο χρόνος δεν υπάρχει για τον Θεό και είμαστε στο σπίτι Του. Γι' αυτό προσκυνούμε πρώτα τον Χριστό, έπειτα την Παναγία και έπειτα τους

Αγίους. Κι αν είναι Βρεφοκρατούσα, πρώτα τον Χριστό και έπειτα την Παναγία. Κάνουμε τον σταυρό μας και φιλούμε τα πόδια ή τα χέρια τους.

- Ωχ, δηλαδή τα θαλάσσωσα, δαγκώθηκε η Λυδία.
- Εμ, βρε ξαδελφούλα, είπε η Κωνσταντίνα. Εσύ φιλούσες τις εικόνες στα μάγουλα, λες και ήταν φίλοι σου και θα σηκώνονταν από το προσκυνητάρι να πάρουν το λεωφορείο να πάνε στο χωριό τους.
- Δεν πειράζει, δεν το ήξερες, βιάστηκε να πει ο θεός. Για να πούμε τώρα πού βρισκόμαστε.
- Στον κυρίως Ναό, πετάχτηκε ο Θανάσης.
- Η Εκκλησία χωρίζεται στον πρόναο, όπου ανάψαμε το κερί και προσκυνήσαμε, στον κυρίως Ναό που είμαστε τώρα, και στο Ιερό, όπου προετοιμάζεται η Θεία Κοινωνία. Το Ιερό χωρίζεται από τον κυρίως Ναό με το τέμπλο.
- Και παντού υπάρχουν εικόνες. Πρέπει να τις φιλάμε όλες; Εικόνες στα προσκυνητάρια, εικόνες στο τέμπλο, εικόνες στους τοίχους, στον τρούλο. Μόνο στα τζάμια δεν έχει εικόνες και στο πάτωμα, αστειεύτηκε η ξαδελφούλα, που ένιωσε να ζαλίζεται, παρατηρώντας γύρω της το πλήθος των εικόνων που την κοιτούσαν.
- Όλα και όλα, Λυδία, δεν είναι αστείο. Όχι, δεν πρέπει να φιλούμε όλες τις εικόνες και όχι, δεν θα έμπαιναν ποτέ στο πάτωμα οι ιερές μορφές για να τις πατήσουμε, γιατί έτσι θα δείχναμε ασέβεια. Οι εικόνες των Αγίων είναι πάντα

στο ύψος μας, για να μας υπενθυμίζουν πως οι Άγιοι υπήρξαν άνθρωποι σαν κι εμάς, αλλά και πως παραμένουν, μέσω των προσευχών τους, κοντά μας. Πολλές φορές μάλιστα, τους βλέπουμε να βρίσκονται σε στάση προσευχής. Έτσι, τους Αγίους της Εκκλησίας μας τους νιώθουμε συγχρόνως φίλους και προστάτες. Είναι, όμως, και λίγο ψηλότερα από μας, για να θυμίζουν πως με τον αγώνα τους πλησίασαν πιο κοντά στον Θεό.

Η Λι τον κοιτούσε με απορία και θαυμασμό. Είχε μπερδευτεί αλλά και είχε γοητευτεί. Δεν ήταν και εύκολο να τα καταλάβει όλα αυτά. Ένωθε πολύ κινεζούλα τώρα, όλα αυτά της ήταν δύσκολο να τα καταλάβει.

Η Κωνσταντίνα την είδε έτσι σαστισμένη και προσπάθησε να την βοηθήσει.

- Είναι σαν να πηγαίνεις επίσκεψη σε θείους και βρίσκονται εκεί ένα σωρό θείοι και θείες και δεύτερα ξαδέλφια και τους κοιτάς όλους και σε καμαρώνουν και αυτοί. Οι περισσότεροι σε ξέρουν και σε καμαρώνουν και σε ρωτούν τι κάνεις και πώς πάει το σχολείο, αλλά εσύ δεν θυμάσαι πολύ καλά ποιος είναι ο καθένας και η καθεμία και τι συγγένεια έχετε. Έτσι είναι και μέσα στην Εκκλησία οι Άγιοι. Τον Χριστό τον ξέρεις και την Παναγία, άντε και τους μεγάλους Αγίους και τις Αγίες, αλλά τόσους και τόσους νεομάρτυρες και ασκητές οσίους...

- Μπα, είναι ακόμα πιο ζόρικα, αστειεύτηκε ο Θανάσης. Είναι σαν το λεωφορείο,

που στριμώχνεσαι με ένα σωρό κόσμο, λίγους ξέρεις και οι πιο πολλοί είναι άγνωστοι. Έτσι, με τόσο κόσμο στις εικόνες και στους τοίχους...

- Μόνο που το δικό μας λεωφορείο πάει στον ουρανό, στην αγκαλιά του Χριστού, Θανάση, τον διέκοψε χαμογελώντας ο πατήρ Ιγνάτιος. Και μέσα σε αυτό το λεωφορείο δεν είμαστε άγνωστοι, αλλά όλοι αδελφοί κι ο Χριστός κι οι Άγιοι σε κοιτούν στα μάτια πάντοτε και σε γνωρίζουν.
- Αλήθεια είναι πολύ περίεργο. Τώρα το καταλαβαίνω. Σε καμιά εικόνα δεν μας γυρνά ο Χριστός και οι Άγιοι την πλάτη. Ό,τι και να συμβαίνει, τους βλέπουμε κατά πρόσωπο.
- Μπράβο, ανιψούλα! Γι' αυτό οι εικόνες δεν είναι ούτε ζωγραφική ούτε φωτογραφία. Σε κοιτούν πάντοτε και σε νοιάζονται.

Ερωτήσεις για συζήτηση

- Με ποια σειρά και πώς ασπαζόμαστε τις εικόνες;
- Ποιες εικόνες ασπαζόμαστε και πότε;

Ιστορία για να διηγηθούμε στην οικογένεια και στους φίλους μας

Ο Μακρυγιάννης μιλά με την εικόνα του Αη-Γιάννη

Ο στρατηγός Γιάννης Μακρυγιάννης ήταν ένας μεγάλος ήρωας της Επανάστασης του 1821 εναντίον των Τούρκων. Την ιστορία της ζωής του την κατέγραψε σε ένα από τα σπουδαιότερα βιβλία της ελληνικής λογοτεχνίας, τα «Απομνημονεύματά» του. Σε όλη του την ζωή μιλούσε με τον Χριστό και τους Αγίους, τους ένωθε ζωντανούς δίπλα του.

Όταν ήταν 14 χρονών πήγε σε ένα μεγάλο χωριό, στη Ντεσφίνα, με ένα πατριώτη του. *«Στάθηκα μέ εκείνον μιά ημέρα. Ήταν γιορτή και παγγύρι (πανηγύρι) τοῦ Ἁγιαννιοῦ. Πήγαμεν εἰς τό παγγύρι. Μόδωσε τό ντουφέκι του νά τό βαστώ. Ἐγώ θέλησα νά τό ρίξω, ἐτζακίστη»*. Ο νεαρός Γιάννης δοκίμασε, δηλαδή, να πυροβολήσει με το ντουφέκι και το έσπασε. *«Τότε μ' έπιασε σέ ὄλον τόν κόσμο μπροστά και μέ πέθανε εἰς τό ξύλο»*. Δεν τον πείραξε τόσο πολύ ο πόνος από τον ξυλοδαρμό, όσο η ντροπή που τον έδειρε μπροστά σε ὄλο τον κόσμο. *«Τότε ὄλοι τρώγαν και πίναν και ἐγώ ἔκλαιγα»*. Το παράπονό του δεν βρήκε άλλο «κριτή» να το πει, παρά μόνο τον Άγιο Ιωάννη, που μέσα στη γιορτή του έγινε το κακό, δίπλα στην εκκλησιά του, «στο σπίτι του», παρόλο που είχε και το όνομά του. Ήταν ο Άγιος προστάτης του και έπρεπε να τον προστατέψει.

«Μπαίνω τήν νύχτα μέσα εἰς τήν Ἐκκλησιά Του και κλείω τήν πόρτα κι ἀρχινῶ τά κλάμματα μέ μεγάλες φωνές και μετάνοιες.

Τί εἶναι αὐτό πού μοῦ ἔκαναν, γομάρι εἶμαι νά μέ δέρνουν;» φώναζε στην εικόνα του Αγίου και παραπονιόταν σαν να ήταν πατέρας του.

Του ζήτησε ασημένια ὄπλα και σπαθί και ένα ποσό χρήματα «και ἐγώ θά σοῦ φκιάσω ἕνα μεγάλο καντήλι ἀσημένιον. Μέ τίς πολλές φωνές κάμαμεν τίς συμφωνίες μέ τόν Ἅγιον».

Ο νεαρός Γιάννης ήταν ορφανός από πατέρα, αλλά είχε τον Άγιο και μιλούσε στην εικόνα Του με το θάρρος και τον σεβασμό που θα μιλούσε στον πατέρα του. Ο Αη Γιάννης τήρησε τη συμφωνία με τον Μακρυγιάννη και επίσης τον προστάτεψε σε όλες τις μάχες με τους Τούρκους και τους κινδύνους της ζωής του.

Μάθημα 8ο

Εικόνες τέμπλου - Ιερά Λείψανα

Καθώς μιλούσαν, μπήκε μια μαυροντυμένη γριούλα και προσκύνησε τις εικόνες. Η συνομιλία τους σταμάτησε και η Εκκλησία επέστρεψε στην εύγλωπτη σιωπή της, μια σιωπή γεμάτη, ειρηνική. Σαν να φτερούγιζαν μέσα της σιωπηλοί ψαλμοί.

Η γιαγιά προσκύνησε τις εικόνες στα προσκυνητάρια και έπειτα σε ένα προσκυνητάρι που δεν το είχε προσέξει η Λι. Όμως δεν τις φιλούσε απλά, αλλά έσκυβε μέχρι κάτω.

Έπειτα πήγε και στις εικόνες του τέμπλου και τις ασπάστηκε πρώτα από δεξιά κι έπειτα από αριστερά.

Η Λι την κοιτούσε με γουρλωμένα μάτια.

Τα παιδιά κρατιόνταν με το ζόρι να μη γελάσουν. Μόλις έκανε τον σταυρό της και βγήκε η γριούλα, η Κωνσταντίνα της είπε:

- Άντε, πες το. Τι κοιτάς σαν να είδες κάτι τρομερό; Μια γριούλα ήτανε.
 - Ναι, αλλά με μπέρδεψε. Γιατί έκανε έτσι τον σταυρό της και έσκυβε μέχρι κάτω;
 - Έκανε μετάνοια, κάτι σαν βαθιά υπόκλιση μπροστά στις εικόνες. Με τη μετάνοια, το σώμα μας έρχεται να φανερώσει πρώτα τον βαθύ μας σεβασμό για το πρόσωπο ή το γεγονός που απεικονίζει η εικόνα. Συγχρόνως, όμως, φανερώνει και την ταπείνωση που πρέπει να έχει ο καθένας από μας, όταν πλησιάζει τον Θεό και τους Αγίους του.
 - Και είναι αυτό ειδικά για τις γιαγιάδες;
- Όλοι γέλασαν.

- Σωστά ρωτάς, μην μουτρώνεις, ανιψούλα, είπε ο παπα-Ιγνάτιος. Τίποτε δεν είναι μόνο για τις γιαγιάδες ή μόνο για τα παιδιά. Μέσα στην Εκκλησία δεν υπάρχουν ηλικίες.
- Όλα τα παιδιά άκουσαν συλλογισμένα τον Ιερέα. Ήθελαν σκέψη τα λόγια του.
- Και τις εικόνες σε αυτό μπροστά, γιατί τις προσκύνησε;
 - «Αυτό μπροστά» είναι το τέμπλο: στη μέση είναι η Ωραία Πύλη από όπου μόνο ο Ιερέας μπαίνει και βγαίνει. Δεξιά η εικόνα του Χριστού, αριστερά της Παναγίας και δεξιά του Χριστού ο Τίμιος Πρόδρομος. Αριστερά της Παναγίας είναι η εικόνα του Αγίου ή της Αγίας, στους οποίους τιμάται ο Ναός. Οι δυο πλαϊνές πόρτες έχουν τις εικόνες των Αρχαγγέλων, του Μιχαήλ και του Γα-

βριήλ, απ' όπου τα παιδιά που βοηθούν στο Ιερό και οι επίτροποι μπαίνουν και βγαίνουν.

- Πάνω από την Ωραία Πύλη είναι ο Μυστικός Δείπνος και δεξιά και αριστερά οι μικρότερες εικόνες, το Δωδεκάορτο. Πάνω από την Ωραία Πύλη και τον Μυστικό Δείπνο είναι ο Σταυρός· η κορυφή και το πιο ψηλό σημείο του τέμπλου. Αν ήταν κινούμενο σχέδιο η Λυδία, οι κόρες των ματιών της θα έκαναν τρελούς κύκλους, όπως κάνουν των καρτούν όταν τρώνε σφυριά στο κεφάλι. Ή θα είχε πάνω από το κεφάλι της ένα συνεχράκι με αστεράκια και πουλάκια που κελαηδούν.
 - Εεεεεεε, νομίζω ότι χρειάζομαι ένα χάρτη.
 - Μην στενοχωριέσαι, την σκούνηξε η Κωνσταντίνα. Θα πάμε σπίτι το απόγευμα να τα ζωγραφίσουμε και θα τα καταλάβεις.
 - Ορισμένοι προσκυνούν και τις εικόνες στο τέμπλο, μονάχα που αυτό δεν είναι ωραίο να γίνεται μέσα στη Λειτουργία και ποτέ όταν διαβάζεται το Ευαγγέλιο ή προσφέρεται η Θεία Ευχαριστία, πρόσθεσε ο παπα-Ιγνάτιος.
 - Μην κάνουμε και φιγούρα ποιος θα φιλήσει τις πιο πολλές εικόνες, έσκασε στα γέλια ο Θανάσης.
 - Και... και εκεί στην αριστερή άκρη τι ήταν αυτό που προσκύνησε; Ρώτησε η Λι για να αλλάξει κουβέντα, μήπως ακούσει τίποτα λιγότερο μπερδεμένο.
 - Εσύ δεν προσκύνησες; Την ρώτησε η Κωνσταντίνα.
 - Ε, μπερδεύτηκε αφού πήγε ανάποδα, την δικαιολόγησε ο παπα-Ιγνάτιος. Πάμε να δούμε από κοντά τι είναι εκεί.
- Πλησιάσανε και η Λι κοίταξε με απορία.
- Είναι ένα ασημένιο κουτάκι, δεν είναι εικόνα. Είναι σκαλισμένο με διάφορα σχέδια, είπε η Κινεζούλα.

- Αυτό είναι μια λειψανοθήκη, εξήγησε ο πατέρας Ιγνάτιος. Μέσα της υπάρχει ένα μικρό κομμάτι από το λείψανο ενός Αγίου ή μιας Αγίας. Προσκυνούμε τη Χάρη του Θεού που ήρθε και κατοίκησε μέσα στον Άγιο. Η άσκηση και η προσευχή δεν αγιάζουν μόνο το πνεύμα αλλά και το σώμα, και γι' αυτό μπορούν και κάνουν θαύματα συχνά οι Άγιοι. Η χάρη του Αγίου Πνεύματος μένει στο σώμα τους και μετά τον θάνατό τους, γι' αυτό έχουμε περιπτώσεις όπου το λείψανο ευωδιάζει μύ-

ρο, ένα πνευματικό άρωμα που το καταλαβαίνει όμως και η ανθρώπινη όσφρηση, ή όπου το λείψανο θαυματουργεί, όπως και κάποιες εικόνες.

Η συζήτηση σταμάτησε εκεί όμως. Ήταν τόσα πολλά όσα άκουσε μέσα σε ένα απόγευμα το κοριτσάκι! Έπρεπε να τα σκεφτεί και να τα «χωνέψει». Αλλιώς κινδύνευε από βαρυστομαχιά!!!

Ερωτήσεις για συζήτηση

- Το τέμπλο της Εκκλησίας σου είναι φτιαγμένο από ξύλο ή μάρμαρο; Τι νομίζεις; Έχει καμιά διαφορά το υλικό κατασκευής του;
- Πώς αλλιώς λέγεται το τέμπλο;
- Γιατί νομίζεις έχει τη θέση που αναφέραμε ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος στο τέμπλο;

Το ΔΩΔΕΚΑΟΡΤΟ

1. Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου
2. Η Γέννηση του Χριστού
3. Η Περιτομή του Χριστού
4. Η Υπαπαντή του Χριστού
5. Τα θεία Θεοφάνεια (Βάπτισμα του Χριστού)
6. Η Μεταμόρφωση του Χριστού
7. Η Ανάσταση του Λαζάρου
8. Η είσοδος του Χριστού στα Ιεροσόλυμα (Βαΐοφόρος)
9. Η Σταύρωση του Χριστού
10. Η Ανάσταση του Χριστού
11. Η Ανάληψη
12. Η Πεντηκοστή

Μάθημα 9ο

Το προσωπικό του Ναιού

Μετά από δύο ημέρες, μπήκε η μητέρα στο δωμάτιο των παιδιών, την ώρα που έπαιζαν με τα τουβλάκια τους.

- Παιδιά, μου τηλεφώνησε η μητέρα της Λι, είπε η μητέρα.
- Πότε θα έρθει; Φώναξαν χαρούμενα τα παιδιά.
- Δεν ξέρω πότε και εάν θα έρθει. Ξέρω ότι υπάρχει πρόβλημα. Η μητέρα της είπε ότι κλαίει και λέει ότι δεν θέλει να έρθει την Κυριακή στην Εκκλησία, γιατί δεν ξέρει τίποτα κι ούτε κατάλαβε αυτά που της είπε ο παπα-Ιγνάτιος κι ούτε θέλει να έρθει, γιατί νομίζει ότι θα την κοροιδέψετε.

Τα παιδιά σοβαρεύτηκαν. Ακολούθησε σύσκεψη. Ένωσαν το δίκιο της κακομοίρας της ξαδελφούλας τους και πόσο κόπο κάνει να μάθει και να γνωρίσει ένα σωρό πράγματα που της είναι άγνωστα. Έπεσαν διάφορες ιδέες και τελικά ε-

τοίμασαν ένα σχέδιο.

Παρακάλεσαν τη μητέρα τους να καταφέρει τη Λι να έρθει να παίξουν την επόμενη μέρα το απόγευμα. Εν τω μεταξύ ετοιμάστηκαν.

- Γειά σας παιδιά, είπε δειλά η Λι, όταν μπήκε την άλλη μέρα στο δωμάτιό τους.
Τι παίζετε;

Τα παιδιά ήταν ξαπλωμένα στο χαλί και είχαν αραδιάσει γύρω τους πολλά παιχνιδάκια. Εκατοντάδες τουβλάκια, πόρτες, παράθυρα και στρατιωτάκια, κουκλίτσες και πλαστικά ζώα. Είχαν χτίσει ένα μεγάλο σπίτι, αλλά δεν είχαν υψώσει τους τοίχους πάνω από τρία -τέσσερα τουβλάκια, για να μπορούν να βλέπουν τι γίνεται μέσα και να παίζουν.

- Σοσσοσ, έκαναν και παρίσταναν ότι ήταν πολύ απορροφημένα από το συναρπαστικό παιχνίδι τους.

- ...«Σοφία· ορθοί· ακούσωμεν...», έκανε την φωνή του βαριά ο Θανάσης και έψαλε.

Η Κωνσταντίνα σήκωνε ένα-ένα τα στρατιωτάκια και τα κουκλάκια που ήταν καθιστά μέσα στο κτήριο.

- Τι παίζετε; Ψιθύρισε γοητευμένη η Λι.

- Παίζουμε «εκκλησία», θέλεις να παίξεις;

- Εεεεε, ο δισταγμός της ήταν μεγάλος. Δεν ξεχνούσε την απογοήτευσή της όμως η διάθεση για παιχνίδι νίκησε. Καλά, εγώ θα πάρω αυτό το αρκουδάκι.

- Εντάξει, ξεκινάμε όλοι από την αρχή. Όλοι έξω. Μέσα μόνο ο παπάς και οι ψάλτες. Εγώ θα έχω τον παπά και αυτόν εδώ.

Παπά είχαν κάνει ένα στρατιωτάκι που του είχαν φορέσει από πάνω μια τρύπια μαύρη κάλτσα και ο Θανάσης είχε και ένα διαστημάνθρωπο για πιστό.

- Εγώ θα έχω τον ψάλτη, είπε η Κωνσταντίνα και αυτήν εδώ την κουκλίτσα.

- Ωραία, μέσα θα μείνουν μόνο ο παπάς και οι ψάλτες, ξαναείπε ο Θανάσης, που του άρεσε να κάνει τον αρχηγό στο παιχνίδι.

- Ναι, αλλά μπορούν να πάνε στη λειτουργία στρατιωτάκια, μπαλαρίνες, διαστημάνθρωποι, αστυνομικές και καου-

μπούδες; ρώτησε σκάζοντας στα γέλια η Λι.

- Άμα είναι βαφτισμένοι χριστιανοί ορθόδοξοι, είπε με βαριά φωνή ο Θανάσης κουνώντας το στρατιωτάκι-παπά. «Όσοι είς Χριστόν έβαπτίσθητε...».
- Μπορεί να έρθει και το αρκουδάκι που διάλεξα; Επέμεινε η Λι.
- Θα πούμε ότι είναι παιδάκι, είπε η Κωνσταντίνα, για να κάνει το χατήρι της ξαδελφούλας της.

Είχαν στήσει πολύ ωραία Εκκλησία. Με τα τουβλάκια είχαν φτιάξει ένα μεγάλο παραλληλόγραμμο και στην πάνω άκρη μια καμπύλη για το Ιερό. Είχαν και μερικές καρεκλίτσες και σπιρτόκουτα όρθια για προσκυνητάρια, όπου είχαν ακουμπήσει τις εικονίτσες που είχαν από το κατηχητικό.

Μπήκαν τα κουκλάκια στην εκκλησία τακτικά και έκαναν τον σταυρό τους. Μετά άναψαν κερι (έβαλαν οδοντογλυφίδες σε ένα κεσεδάκι από γιαούρτι με άμμο). Προσκύνησαν τις εικόνες και πήγαν να κάτσουν στα καρεκλάκια.

- Όλοι στη θέση τους, είπε ο Θανάσης. Οι πιστοί στα στασίδια.
- Τι είναι στασίδια; Ρώτησε ψιθυριστά η Λι.
- Οι καρέκλες οι ψηλές που βρίσκονται στους τοίχους κολλητά, ψιθύρισε η Κωνσταντίνα και έβαλε μερικά κουκλάκια σε κάτι κουτάκια που είχαν στους τοίχους.
- Οι ψάλτες; Ρώτησε ο Θανάσης.
- Στα ψαλτήρια, είπε η Λι και έβαλε από ένα στρατιωτάκι δεξιά και αριστερά μπροστά από δύο ξύστρες που είχαν βάλει για δεξί και αριστερό ψαλτήρι. Αυτό το ήξερε!
- Οι επίτροποι;
- Τα παπαδάκια;
- Η νεωκόρος;

Οι ερωτήσεις έπεφταν βροχή. Στρατιωτάκια και κουκλάκια έμπαιναν σε διάφορα σημεία της «Εκκλησίας». Είχε πολλές ερωτήσεις τώρα να κάνει.

Ερωτήσεις για συζήτηση

- Ποιοι είναι οι ψάλτες του Ναού σας; Γνωρίζετε τα ονόματά τους;
- Ποια είναι η νεωκόρος και οι επίτροποι; Τους γνωρίζετε;
- Συναντήστε τους και γνωρίστε τους.

Τι είναι:

Οι ψάλτες

Οι ψάλτες ψάλλουν τους ύμνους που συνοδεύουν κάθε Ακολουθία. Στέκονται στο δεξί και στο αριστερό αναλόγιο και μοιράζονται διαφορετικά κομμάτια των ύμνων, ανάλογα με αυτή τη θέση τους. Γνωρίζουν βυζαντινή μουσική, η οποία διαφέρει από την ευρωπαϊκή μουσική. Με την τέχνη και τις ικανότητές τους υμνούν τον Θεό και βοηθούν την προσευχή των πιστών και την τέλεση των Μυστηρίων.

Οι επίτροποι

Οι επίτροποι είναι εκπρόσωποι των πιστών, 3-5 πρόσωπα που επιλέγονται από τους Ιερείς και εγκρίνονται από τον Επίσκοπο. Κάθε 3 χρόνια ανανεώνονται ή ξαναεπιλέγονται. Οι επίτροποι συναποφασίζουν και εργάζονται για την προκοπή της Ενορίας και του Ναού, φροντίζουν εθελοντικά κάθε δράση και ανάγκη της Ενορίας. Επίσης διαχειρίζονται τα οικονομικά του Ναού.

Ο/η νεωκόρος

Υπεύθυνος/η για να φροντίζει τον Ναό, είναι ο/η "νεωκόρος", (λέξη από την αρχαία ελληνική γλώσσα). Είναι υπεύθυνος/η για την καθαριότητα του Ναού, για το άναμμα των καντηλιών, για την τάξη και για το καθημερινό άνοιγμα και κλείσιμο του Ναού. Ο Επίσκοπος δίνει ειδική ευχή στους/στις νεωκόρους. Η νεωκόρος είναι η μόνη γυναίκα που επιτρέπεται να μπει στο Ιερό. Τους λέμε και καντηλανάφτη ή καντηλανάφτισσα.

Πού στέκεται ο καθένας μέσα στην Εκκλησία;

